

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 14. januar 2021
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Frederik Plesner
Sagsnr.: 2019-490-0141
Dok.: 1795599

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

(Indførelse af behandlingspladser for seksualforbrydere i Anstalten i Nuuk, forhøjelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af mindreårige, tiltag mod indtagelse af alkohol og euforiserende stoffer i anstalterne, betinget offentlig påtale af grove ærefornærmelser, kriminalisering af selvhvidvask, udvidelse af adgangen til at foretage udbyttekonfiskation og pålæg af psykologbehandling i forbindelse med afsigelse af domme til tilsyn)

§ 1

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret ved § 2 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 20, stk. 2, indsættes efter »påtale.«: »Efter forurettedes anmodning kan offentlig påtale ske

- 1) i sager, hvor en alvorlig beskyldning er usand,
- 2) i sager, hvor en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- 3) i sager, hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv, eller
- 4) i sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.«

2. I § 77 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Ved fastsættelse af foranstaltning skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, når den er begået mod en person under 18 år.«

3. I § 111, *stk. 1*, indsættes efter »der kan medføre et kriminalretligt ansvar,«: »medmindre forholdet er omfattet af § 111 a,«.

4. Efter § 111 indsættes:

»§ 111 a. For hvidvask dømmes den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en forbrydelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.«

5. I § 120 udgår: » og konfiskation, jf. kapitel 37,«.

6. I § 135, *stk. 1, nr. 3*, indsættes efter »undergiver sig«: »psykologisk eller«.

7. *Kapitel 37* ophæves, og i stedet indsættes:

»Afsnit III Andre retsfølger af en forbrydelse

Kapitel 37

Konfiskation

§ 166. Udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Stk. 2. Hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af

- 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse,
- 2) genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og
- 3) genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 4. I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Stk. 5. I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.

Stk. 6. Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.

§ 167. Konfiskation efter § 166, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Stk. 2. Konfiskation af de i § 166, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet.

Stk. 3. Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i stk. 2 anførte.

Stk. 4. Har en af de i stk. 1 og 2 nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 166, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave.

Stk. 5. Hvis en person, der har konfiskationsansvar efter stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 166, stk. 1.

§ 168. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5. I stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

§ 169. Sker der konfiskation efter § 166, stk. 1, eller § 168, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet.

Stk. 2. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 166, stk. 2 og 4, såfremt der ved dommen træffes bestemmelse derom.

Stk. 3. Har den dømte i et af de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende.

§ 170. Genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 166, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.«

Afsnit III og IV bliver herefter afsnit IV og V.

8. I § 168, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »lovovertrædelse«: »eller en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer«.

9. I § 196, stk. 2, indsættes efter nr. 3 som nye numre:

- »4) for at yde den dømte pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand,
- 5) for at undgå, at den indsatte afsoner i en institution, hvor en af den indsattes nærtstående gør tjeneste,
- 6) for at undgå, at den dømte afsoner i en institution i tilfælde, hvor den dømte har begået en forbrydelse mod en ansat, der gør tjeneste i institutionen, eller dennes nærtstående,«.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 7 og 8.

10. I § 215 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Institutionen kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse til at besøge den indsatte. Det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge. Undersøgelsen kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

11. I § 215, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, ændres: »efter stk. 1, 1. pkt.« til: »til besøg«.

12. Efter § 221 indsættes:

»§ **221 a.** Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive udåndingsprøve eller urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Stk. 2. § 221, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelsen af udåndingsprøvekontrol og urinprøvekontrol.«

13. I § 226 indsættes efter nr. 3, som nye numre:

- »4) ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve efter § 221 a,
- 5) ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning,«.

Nr. 4-6 bliver herefter nr. 6-8.

14. I § 227, *stk. 2*, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve efter § 221 a,«

Nr. 3-5 bliver herefter nr. 4-6.

§ 2

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 44, *stk. 2*, indsættes efter »indgribende foranstaltning«: »eller retsfølge«.

2. Efter § 311 indsættes:

»§ 311 a. Hvis offentlig påtale efter lovgivningen er betinget af en begæring, kan påtale kun ske, hvis begæring herom fremsættes af en, der efter § 302 er berettiget til at foretage privat påtale. En anmeldelse fra den berettigede anses som en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen. Er privat påtale begyndt, kan offentlig påtale ikke begæres. Påtalemyndigheden kan nægte at efterkomme en begæring om offentlig påtale, der udelukker nogen medskyldig fra forfølgningen. Angår begæringen kun nogle af de skyldige uden at udelukke mulige medskyldige, kan påtalemyndigheden udstrække forfølgningen til disse, medmindre den berettigede efter at have haft lejlighed til at udtale sig herom modsætter sig dette. I så fald finder 4. pkt. anvendelse.

Stk. 2. Statsadvokaten og politidirektøren kan uanset bestemmelserne i *stk. 1* foretage uopsættelige handlinger, når forholdet må antages at være den, der kan beslutte eller begære påtale, ubekendt, og omstændighederne gør det antageligt, at påtale vil blive besluttet eller begæret. Tilbagekaldes en begæring efter *stk. 1*, inden der er afsagt dom, standses forfølgningen, medmindre påtalemyndigheden skønner, at almene hensyn kræver, at forfølgningen fortsættes.«

3. I § 452, *stk. 2*, indsættes efter »anden foranstaltning«: »eller retsfølge«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...]

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	9
2. Lovforslagets hovedpunkter	12
2.1. Påtale af ærefornærmelser	12
2.1.1. Gældende ret	12
2.1.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ...</i>	<i>13</i>
2.2. Skærpelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold.....	16
2.2.1. Gældende ret	16
2.2.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ...</i>	<i>18</i>
2.3. Indførelse af selvstændig bestemmelse om selvhvidvask	19
2.3.1. Gældende ret	19
2.3.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	<i>21</i>
2.4. Konfiskation	23
2.4.1. Gældende ret	23
2.4.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	<i>26</i>
2.5. Pålæg af psykologisk behandling i forbindelse med domme til tilsyn	28
2.5.1. Gældende ret	28
2.5.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	<i>29</i>
2.6. Valg af afsoningsinstitution	29
2.6.1. Gældende ret	29
2.6.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	<i>30</i>
2.7. Initiativer for at modvirke alkohol og narkotikamisbrug	32
2.7.1. <i>Undersøgelse af besøgende</i>	<i>32</i>
2.7.1.1. Gældende ret	32
2.7.1.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning .</i>	<i>34</i>
2.7.2. <i>Urin- og udåndingsprøve i anstalter</i>	<i>35</i>

2.7.2.1. Gældende ret	35
2.7.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning .	37
2.7.3. Undersøgelse af besøgende og indsatte ved anvendelse af narkotikahund.....	41
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.....	43
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	43
5. Administrative konsekvenser for borgerne	43
6. Miljømæssige konsekvenser	43
7. Forholdet til EU-retten	43
8. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser.....	43
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	45
10. Sammenfattende skema	45

1. Indledning

Regeringen ønsker et ligeværdigt, positivt og styrket partnerskab med Grønland i Rigsfællesskabet. I fællesskab med Grønland vil regeringen udvikle danske ansvarsområder. Det vil regeringen blandt andet gøre ved at opdatere lovgivningen for Grønland på områder, som Danmark har ansvaret for.

Som et led i dette arbejde har Justitsministeriet udarbejdet dette lovforslag. Lovforslaget indeholder en række forskellige ændringer, som blandt andet foretages på baggrund af ønsker fra Naalakkersuisut, Inatsisartut og efter drøftelser i Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Lovforslaget har for det første til formål at indføre betinget offentlig påtale af de mest alvorlige sager om ærefornærmelser. Ændringen foretages på baggrund af en anmodning fra Naalakkersuisut, der i forlængelse af en Inatsisartutbeslutning har fremsat ønske om, at reglerne om ærefornærmelser ændres, således at overtrædelser eller nærmere angivne alvorlige overtrædelser vil være undergivet betinget offentlig påtale i stedet for privat påtale.

Lovforslaget har for det andet til formål at sætte ind over for seksuelt misbrug af børn. Dette sker ved at skærpe foranstaltningsniveauet for voldtægt af en person under 18 år ved samleje eller andet seksuelt forhold. Det forudsættes i den forbindelse, at der sker en forhøjelse af foranstaltningsniveauet med 50 pct. i forhold til i dag, således at foranstaltningen i højere grad afspejler den krænkelse af offeret, der er forbundet med gerningen. Samtidig skabes hjemmel til at anbringe seksualforbrydere i Anstalten i Nuuk, hvor der etableres behandlingspladser for at forebygge yderligere seksuelle overgreb.

Disse dele af lovforslaget gennemfører anbefalinger fra en fælles grønlandsk-dansk arbejdsgruppe, der havde til formål at pege på konkrete anbefalinger til forbedring af forholdene for udsatte børn og unge i Grønland. Arbejdsgruppens anbefalinger blev offentliggjort i rapporten ”Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland” i august 2020.

Lovforslaget har for det tredje til formål at indføre et forbud mod selvhvidvask for at styrke indsatsen mod hvidvask. Dette sker efter anbefaling fra

Rådet fra Grønlands Retsvæsen og det mellemstatslige organ Financial Action Task Forces (FATF).

For det fjerde har lovforslaget til formål at sikre, dels at det bliver muligt at foretage konfiskation hos børn under 15 år, og dels at foretage konfiskation af formuegoder i sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Denne ændring foretages efter ønske fra Naalakkersuisut og Grønlands Politi, hvilket Rådet for Grønlands Retsvæsen blev præsenteret for på mødet i 2019.

Lovforslaget har for det femte til formål at præcisere hjemlen i kriminalloven om fastsættelse af vilkår i forbindelse med afsigelse af domme til tilsyn. Med forslaget vil det fremgå udtrykkeligt af ordlyden af bestemmelsen, at retten kan fastsætte vilkår om psykologbehandling i forbindelse med afsigelse af domme til tilsyn.

Lovforslaget har for det sjette til formål at iværksætte initiativer for at modvirke alkohol- og narkotikamisbrug i anstalterne. Det sker ved at udvide mulighederne for at foretage undersøgelse af besøgende til indsatte i anstalterne, og at sikre, at der – både stikprøvevis og ved konkret mistanke – kan foretages udåndings- og urinprøvekontrol af indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt indtag af alkohol, euforiserende stoffer m.v. Dette vil give Kriminalforsorgen i Grønland mulighed for mere effektivt at gribe ind over for de indsattes indsmugling og indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer m.v. Initiativerne suppleres af, at der er afsat midler på finansloven for 2021 til anskaffelse af en narkotikahund til Kriminalforsorgen i Grønland.

Lovforslaget har for det syvende til formål at udvide mulighederne for at fravige nærhedsprincippet for at undgå, at den domfældte afsoner i en institution, hvor den domfældtes nærtstående arbejder, eller hvis den domfældte har begået en forbrydelse mod en ansat i institutionen eller dennes nærtstående.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Påtale af ærefornærmelser

2.1.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 99, stk. 1, kan en person dømmes for ærefornærmelser, når vedkommende krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelse for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmedes i medborgeres agtelse eller i øvrigt skade denne i forholdet til andre.

Det følger af kriminallovens § 99, stk. 2, at ingen kan dømmes for en sigtelse, når dens sandhed bevises, eller den er fremsat i god tro og den pågældende har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget varretagelse af åbenbar almen interesse eller af eget eller andres tarv.

Den, der fremsætter en sigtelse, som der føres sandhedsbevis for, kan dog dømmes, når sigtelsen ved sin form er utilbørligt fornærmende, eller gerningsmanden ikke har haft rimelig anledning til at fremsætte den, jf. kriminallovens § 99, stk. 3.

Et bevis må dog ikke føres for en ulovlig handling, for hvilken den, som sigtes, ved endelig dom i ind- eller udland er frikendt for, jf. kriminallovens § 99, stk. 4.

Hvis en ærefornærmende sigtelse er ubeføjet, skal der efter den fornærmedes påstand optages en bemærkning herom i domskonklusionen, jf. kriminallovens § 99, stk. 5.

Efter kriminallovens § 99, stk. 6, kan den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, efter den fornærmedes påstand tilpligtes at betale den fornærmede et af retten fastsat beløb til at dække omkostningerne ved offentliggørelse i en eller flere offentlige aviser enten af domskonklusionen alene eller tillige af begrundelsen for dommen. Dette gælder, selv om dommen kun lyder på mortifikation efter stk. 5.

Det følger af kriminallovens § 99, stk. 7, at for ærefornærmelse mod en afdød dømmes den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende udtalelser mod en afdød.

Det følger af kriminallovens § 20, stk. 2, at overtrædelse af kriminallovens § 99 om ærefornærmelser er undergivet privat påtale, hvilket indebærer, at de pågældende sager ikke påtales af anklagemyndigheden, men af forurettede.

Det fremgår af § 302, stk. 1, i retsplejelov for Grønland, at kriminalsager, der er undergivet privat påtale, behandles efter reglerne om civile sagers behandling. Dette indebærer, at forurettede selv skal anlægge en privat kriminalsag i den borgerlige retsplejes former.

I medfør af § 317, stk. 1, kan offentlig påtale af en lovovertrædelse, der er undergivet privat forfølgning, ske, hvis almene hensyn kræver det. Det gælder dog ikke, hvis der er afsagt dom i en privat kriminalsag om overtrædelsen.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Naalakkersuisut har på baggrund af en Inatsisartutbeslutning fremsat ønske om, at reglerne om påtale af ærefornærmelser ændres, således at overtrædelser eller nærmere angivne alvorlige overtrædelser af kriminallovens § 99 vil være undergivet betinget offentlig påtale.

Ved lov nr. 1719 af 27. december 2018 om ændring af straffeloven (Freds- og ærekrænkelser) blev den danske straffelovs § 275 om påtale af sager om freds- og ærekrænkelser udvidet, således at en række nærmere bestemte ærekrænkelser blev undergivet betinget offentlig påtale som supplement til privat påtale.

Ændringen byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 1563/2017 om freds- og ærekrænkelser (herefter betænkningen). I betænkningen overvejede Straffelovrådet spørgsmålet om, i hvilket omfang det bør være statens opgave at påtale sager om ærekrænkelser. Det fremgår således at en udvidelse af mulighederne for betinget offentlig påtale af ærekrænkelser generelt vil påføre politiet og anklagemyndigheden arbejde med sager af ringe alvor og strafværdighed, som der ikke bør føres (offentlige) straffesager om. Det gælder, selv om betinget offentlig påtale ikke betyder, at forurettede har krav på, at anklagemyndigheden rejser tiltale, men alene at en begæring om offentlig påtale undergives sædvanlig sagsbehandling, med henblik på at afgøre om der er grundlag for at rejse tiltale. Anklagemyndigheden ville både

få mere arbejde med at behandle sådanne begæringer og med at føre sagerne for retten i de tilfælde, hvor der er grundlag for tiltale. Hertil kommer den belastning for domstolene, som det øgede antal sager vil udgøre. Både under hensyn til ressourceforbruget i sig selv og under hensyn til forholdenes generelt ringe straffeværdighed fandt Straffelovrådet, at det vil være betænkeligt generelt at indføre betinget offentlig påtale af alle typer af ærekrænkelser.

Det var Straffelovrådets opfattelse, at ærekrænkelse efter straffelovens § 267, der i et vist omfang svarer til kriminallovens § 99, fortsat bør påtales privat. Det var på den anden side Straffelovrådets opfattelse, at den form for bagvaskelse, som omfattes af Straffelovrådets forslag til § 268 (straffelovens § 268 er indeholdt i kriminallovens § 99) dvs. alvorlige beskyldninger, der er fremsat eller udbredt mod bedre vidende, udgør den allergroveste form for ærekrænkelse, og i sådanne tilfælde forekommer det derfor både rimeligt og hensigtsmæssigt generelt at åbne for betinget offentlig påtale og ikke kun, hvis beskyldningen har den karakter eller form, som fremgår af den, på tidspunktet for afgivelse af betænkningen gældende § 275, stk. 2, 2. pkt. Hertil kommer, at denne type sager egner sig til betinget offentlig påtale, idet der ikke som sådan skal føres sandhedsbevis. Rådet lagde herved også vægt på, at der i sager om ærekrænkelse af en sådan karakter er mulighed for og fortsat bør være mulighed for at idømme en forholdsvis streng fængselsstraf.

Straffelovrådet overvejede også, om den teknologiske udvikling med internettets udbredelse og deraf større risiko for betydelige skadevirkninger ved ærekrænkelser kan begrunde, at det er rimeligt og hensigtsmæssigt, at politiet og anklagemyndigheden også yder bistand til håndhævelse gennem betinget offentlig påtale af andre grove ærekrænkelser efter straffelovens § 268. På den ene side var det Straffelovrådets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt med et effektivt værn mod de groveste ærekrænkelser, herunder også med henblik på at give bestemmelserne en generalpræventiv virkning, og at et sådant værn kan opnås ved at lade bestemmelserne være undergivet betinget offentlig påtale. Et sådant værn ville efter Straffelovrådets umiddelbare opfattelse være rimeligt – også set i forhold til andre lovovertrædelser, der er undergivet (betinget) offentlig påtale – navnlig i tilfælde af f.eks. beskyldninger (som ikke er mod bedre vidende) om alvorlige strafbare forhold og shitstorme bestående af bl.a. ærekrænkelser, der på grund af henvendelsernes antal kan indebære en meget betydelig belastning for den, der udsættes for dem. På den anden side var Straffelovrådet opmærksom på, at

en sådan udvidelse af adgangen til betinget offentlig påtale vil belaste politiet og anklagemyndigheden med et større antal sager, herunder navnlig sager om shitstorme, hvor der potentielt kan være tale om flere tusinde kommentarer, der skal vurderes, og hvor der typisk er mange gerningsmænd, som skal strafforfølges. Hertil kommer, at sagerne ikke sjældent vil kunne give anledning til væsentlige juridiske overvejelser og navnlig vanskelige bevismæssige problemstillinger. Sidstnævnte vil f.eks. gøre sig gældende i relation til shitstorme, hvor det ikke blot skal bevises, at det rent faktisk var tiltalte, der udbredte en ærekrænkelser på internettet, men også at der var tale om en shitstorm, og at tiltalte var klar over, at han eller hun fremsatte ærekrænkelsen som led i denne shitstorm.

Straffelovrådet bemærkede på den baggrund, at det samlet set var rådets opfattelse, at de formentlig ikke ubetydelige ressourcer, som navnlig politiet og anklagemyndigheden vil skulle anvende på at udskille, behandle og forfølge grove ærekrænkelser, næppe i mange sager vil stå mål med sagernes grovhed. Det bemærkedes i den forbindelse, at selv om der er tale om grove ærekrænkelssager, er der tale om forhold, hvis strafbarhed ikke er selvfølgelig.

I betænkningen bemærkede Straffelovrådet, at når rådet afstår fra i videre omfang at anbefale betinget offentlig påtale af ærekrænkelser, sker det med en anbefaling om, at anklagemyndigheden fremover i øget omfang vil have opmærksomheden henledt på muligheden for efter retsplejelovens § 727, stk. 2, som svarer til § 317, stk. 1, i den grønlandske retsplejelov, at rejse tiltale i alvorlige ærekrænkelssager efter straffelovens § 267, når almene hensyn kræver det.

Straffelovrådet konkluderede herefter, at adgangen til betinget offentlig påtale af ærekrænkelser ikke bør udbredes videre end til bagvaskelsessager efter den foreslåede § 268 om alvorlige beskyldninger, der er fremsat mod bedre vidende. I sådanne sager vil anklagemyndigheden skulle bevise gerningsmandens forsæt i relation til at fremsætte beskyldningen mod bedre vidende, og EMRK artikel 10 vil som det klare udgangspunkt ikke være til hinder for at straffe beskyldninger fremsat mod bedre vidende.

Justitsministeriet tilsluttede sig overordnet set Straffelovrådets overvejelser og forslag om påtalekompetence, idet ministeriet fandt anledning til at indføre betinget offentlig påtale i videre omfang end det, som Straffelovrådet anbefalede, jf. pkt. 2.11 i lovforslag nr. L 20 fremsat den 3. oktober 2018.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der er grundlag for at indføre adgang til betinget offentlig påtale af ærefornærmelser i Grønland i samme omfang som i Danmark, dvs. både for så vidt angår de sager, hvor der før lov nr. 1719 fra 2018 om ændring af straffeloven var adgang til betinget offentlig påtale, og for så vidt angår sager, hvor hjemlen blev indført med den nævnte lovændring, og det foreslås på den baggrund, at kriminallovens § 20 ændres således, at der indføres betinget offentlig påtale i sager, hvor en alvorlig beskyldning er usand, sager, hvor en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede, sager, hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv, og sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.

Som konsekvens af forslaget om ændringen af kriminalloven foreslås det at indføre regler om begæring af offentlig påtale i retsplejeloven.

Det foreslås således, at for så vidt angår sager, der er undergivet betinget offentlig påtale, kan en berettiget efter § 302 i retsplejelov for Grønland fremsætte begæring om offentlig påtale af sagen. En anmeldelse til politiet fra den berettigede vil i den sammenhæng blive anset som en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen. Hvis privat påtale er begyndt, vil offentlig påtale ikke kunne begæres. Påtalemyndigheden vil kunne nægte at efterkomme en begæring om offentlig påtale, der udelukker nogen medskyldige fra forfølgning. Hvis en begæring kun angår nogle af de skyldige uden at udelukke medskyldige foreslås det, at påtalemyndigheden kan udstrække forfølgningen til disse personer, medmindre den berettigede efter at have haft lejlighed til at udtale sig herom modsætter sig dette.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, og § 2, nr. 2, samt bemærkningerne hertil.

2.2. Skærpelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1, at for voldtægt dømmes den, der ved vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person.

Samlejet skal være tiltvunget, og der skal være årsagssammenhæng mellem voldsudøvelsen og samlejet. Dette krav indebærer, at samlejet er gennemført mod den forurettedes vilje.

Ved andet seksuelt forhold forstås andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller samme køn.

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, dømmes for voldtægt den, der skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold til en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 3, dømmes for voldtægt den, der har samleje eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år.

Kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1-3, omfatter en række forskellige forbrydelser, herunder egentlige overfaldsvoldtægter samt andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 12 år, og forbrydelserne foranstaltes efter gældende ret afhængig af forbrydelsens alvor med anstaltsanbringelse i nogle få måneder til flere år.

Det fremgår af kriminallovens § 121, stk. 1, nr. 1 og 2, at der ved valget og udmåling af foranstaltning skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Kriminalloven bygger på Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen (herefter retsvæsenkommissionens betænkning), som den nuværende kriminallov bygger på. Af retsvæsenkommissionens betænkning fremgår det, at en markant forskel mellem kriminalloven og den danske straffelovgivning er kriminallovens anvendelse af begrebet »foranstaltninger« i stedet for begrebet »straffe«. Den principielle baggrund for denne forskel i ordvalg er efter retsvæsenkommissionens opfattelse, at man i Grønland i højere grad har lagt

vægt på at se fremad og forebygge fremtidig kriminalitet, herunder ved resocialisering af den kriminelle, end at anlægge en bagudskuende (repressiv) holdning til den kriminelle handling. Det illustreres navnlig af, at man – i hvert fald i den oprindelige kriminallov fra 1954 - kun i forholdsvis begrænset omfang lagde op til anvendelse af frihedsberøvende foranstaltninger over for kriminelle. Desuden indeholdt loven ikke strafferammer. Der henvises til retsvæsenkommissionens betænkning, bind I, side 122.

Kriminalloven er således som udgangspunkt baseret på det såkaldte gerningsmandsprincip, således at retten ved valget af foranstaltning i vid udstrækning skal tage hensyn til den enkelte gerningsmands personlige og sociale forhold, herunder hvad der må antages at ville kunne afholde vedkommende fra at begå ny kriminalitet. Der skal imidlertid også tages hensyn til gerningens beskaffenhed og samfundets interesse i at modvirke kriminalitet af den pågældende art (gerningsprincippet).

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb – Killiliisa – at forskellige undersøgelser peger på, at over en tredjedel af befolkningen har været udsat for seksuelle overgreb.

I 2019 blev der anmeldt 10 seksualforbrydelser pr. 1.000 indbyggere i Grønland. Til sammenligning blev der i samme periode anmeldt 0,9 seksualforbrydelser pr. 1.000 indbyggere i Danmark.

Naalakkersuisut har over for Justitsministeriet de seneste år tilkendegivet et ønske om at hæve foranstaltningsrammen i kriminallovens § 147 med det formål at sikre længere anstaltsdomme i sager om alvorlige forbrydelser såsom seksualforbrydelser, drab og grov vold.

Naalakkersuisut anmodede videre på baggrund af en Inatsisartutbeslutning i juli 2019 den danske stat om hjælp til udsatte børn i Grønland. På den baggrund nedsatte regeringerne i Grønland og i Danmark en fælles grønlandsk-dansk arbejdsgruppe, der havde til formål at komme med anbefalinger til forbedring af forholdene for udsatte børn og unge. Arbejdsgruppens anbefalinger blev offentliggjort i rapporten ”Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland” i august 2020, og blandt dem var en anbefaling om at forhøje foranstaltningsniveauet i sager om voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold.

Endelig rettede Naalakkersuisut i maj 2020 henvendelse til Justitsministeriet på baggrund af en Inatsisartutbeslutning med en opfordring til, at anklagemyndigheden i Grønland søger at skærpe foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn.

Det er vigtigt for regeringen at bakke op om Naalakkersuisuts ønske om at sikre, at foranstaltningsniveauet er i tråd med den grønlandske befolknings retsfølelse, ligesom det skal afspejle grovheden og karakteren af lovovertrædelsen.

Det foreslås derfor, at der indsættes en ny bestemmelse i kriminallovens § 77 om voldtægt, hvor det angives, at der ved valg af foranstaltning skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, når den er begået mod en person under 18 år.

Med lovforslaget forudsættes det, at der foretages en forhøjelse på 50 pct. af foranstaltningsniveauet for voldtægt af og andet seksuelt forhold til mindreårige, dvs. personer under 18 år.

Det bemærkes, at valget og udmålingen af foranstaltning fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, herunder hensynet til lovovertrædelsens grovhed og gerningsmandens personlige forhold, jf. kriminallovens § 121.

Forslaget indebærer en nyskabelse i kriminalloven, idet der for første gang lovgives med det formål at udstikke nærmere retningslinjer om det konkrete foranstaltningsniveau for overtrædelse af en bestemmelse i kriminalloven samt med den virkning, at foranstaltningsniveauet forhøjes i forhold til gældende ret.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, samt bemærkningerne hertil.

2.3. Indførelse af selvstændig bestemmelse om selvhvidvask

2.3.1. Gældende ret

Lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (Hvidvaskloven), der er sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 812 af 12. august 2019, indeholder regler om forebyggende foranstaltninger

mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Derimod er det ikke hvidvaskloven, men kriminalloven, der kriminaliserer hvidvask.

Hvidvask forstås i hvidvaskloven som uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i økonomisk udbytte, der er opnået ved en lovovertrædelse, som kan foranstaltes, eller uberettiget at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på anden måde efterfølgende virke til at sikre det økonomiske udbytte fra en forbrydelse eller forsøg på eller medvirken til sådanne dispositioner.

Kriminallovens § 111 om hæleri omfatter den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en overtrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar.

Den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester, kan ikke pålægges et kriminalretligt ansvar, jf. § 111, stk. 2.

Hvidvasklovens definition af hvidvask adskiller sig indholdsmæssigt fra kriminallovens definition af hæleri, fordi hvidvaskloven også omfatter såkaldt selvhvidvask, hvor gerningsmanden til en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, efterfølgende hvidvasker udbyttet fra den pågældende lovovertrædelse.

Når hæleri således ikke efter den gældende bestemmelse omfatter selvhvidvask, er det udtryk for den principielle tilgang, at når en gerningsmand ifalder et kriminalretligt ansvar for en lovovertrædelse, som har givet et udbytte, omfatter det kriminalretlige ansvar også, at gerningsmanden har opnået det pågældende udbytte. Når gerningsmanden derefter foretager handlinger, der har til formål at realisere udbyttet, eksempelvis ved at sælge tyvekosterne, begår gerningsmanden ikke efter de gældende regler en ny lovovertrædelse, der medfører et kriminalretligt ansvar, medmindre der eksempelvis er tale om dokumentfalsk eller bedrageri over for køberen.

Når hvidvaskloven også omfatter selvhvidvask, hænger det sammen med, at hvidvaskloven angår forebyggende foranstaltninger mod hvidvask, hvor der

er samme behov for eksempelvis at få underretninger til brug for kriminalitetsbekæmpelsen, hvad enten det er den oprindelige gerningsmand eller en tredjemand, der hvidvasker jf. i den forbindelse de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag, pkt. 3.1, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 41, som fremsat, side 84.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den selvstændige kriminalisering af hvidvask i den danske straffelovs § 290 a blev gennemført ved lov nr. 711 af 8. juni 2018 om ændring af straffeloven (Selvstændig bestemmelse om hvidvask).

Hensynet bag indførelsen af den danske bestemmelse om hvidvask var at sætte særligt fokus på de former for hvidvask, hvor der potentielt er større risiko for, at udbytte af kriminalitet typisk via det finansielle system kanaliseres ind i lovlig erhvervsvirksomhed med de deraf følgende negative konsekvenser. Bestemmelsen kriminaliserede således såkaldt selvhvidvask.

Derudover var hensynet bag denne kriminalisering af handlinger, som gerningsmanden til førforbrydelsen selv foretager (selvhvidvask) navnlig at efterkomme det mellemstatslige organ Financial Action Task Force's (FATF's) anbefaling i deres evaluering af Danmark fra juni 2017 om, at Danmark kriminaliserer selvhvidvask. I den tekniske del af evalueringen henvises bl.a. til, at hvidvask og modtagelse af stjålne koster ikke er den samme type forbrydelse, og at hvidvask af udbytte fra et vidt spænd af førforbrydelser, som ofte kan ske flere gange og fjernt i tid og sted fra førforbrydelsen, er helt forskellig fra, at en kriminel sælger genstande, han eller hun har stjålet, eller indbetaler stjålne kontanter på sin bankkonto. Det anføres også, at mange andre lande (inklusive lande med samme retstraditioner) har været i stand til at kriminalisere selvhvidvask.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har på rådets møde i 2018 drøftet behovet for indførelse af en selvstændig bestemmelse om selvhvidvask, og rådet har i den forbindelse anbefalet, at der indføres en selvstændig bestemmelse herom i kriminalloven.

Justitsministeriet er enig i Rådet for Grønlands Retsvæsens anbefaling, og det er ministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2018, svarer til de hensyn, der gør sig gældende i forhold til

Grønland, og det foreslås derfor at indføre en tilsvarende bestemmelse om kriminalisering af hvidvask i den grønlandske kriminallov.

Det foreslås således at udskille en del af hæleribestemmelsen til en selvstændig bestemmelse om hvidvask, sådan at kriminalloven fremover vil indeholde en bestemmelse om hvidvask.

Den foreslåede hvidvaskbestemmelse tager sigte på hvidvask af penge, både når det direkte udbytte af førforbrydelsen er penge, og når et udbytte i andet end penge er blevet omsat til penge, som derefter hvidvaskes.

Den foreslåede hvidvaskbestemmelse tager derimod ikke sigte på den første omsætning til penge eller håndtering i øvrigt af et udbytte, som består i andet end penge. Det gælder eksempelvis køb og salg eller udlejning af genstande, som er stjålet eller i øvrigt fravendt nogen ved en forbrydelse, såvel som transport eller opbevaring af sådanne genstande. Bestemmelsen omfatter heller ikke den blotte modtagelse, anvendelse, opbevaring eller transport af penge, medmindre pengene også enten konverteres eller overføres til et andet land eller en anden person. Handlinger af denne karakter vil dermed uændret være omfattet af den gældende hæleribestemmelse.

Der er som udgangspunkt ikke tale om, at nye forhold kriminaliseres. I modsætning til den gældende hæleribestemmelse omfatter den foreslåede hvidvaskbestemmelse dog selvhvidvask. I forhold til gerningsmanden til førforbrydelsen er forslaget således udtryk for en vis nykriminalisering. I praksis vil gerningsmanden til førforbrydelsen navnlig kunne foranstaltes efter den foreslåede hvidvaskbestemmelse, hvis de hvidvaskhandlinger, den pågældende har foretaget, går væsentligt ud over sædvanlig håndtering af udbyttet af en lovovertrædelse.

Med den foreslåede afgrænsning af hvidvaskbestemmelsen vil den således i det væsentlige ramme handlinger, der har som sit centrale formål at skjule den ulovlige oprindelse af udbyttet, men som ikke i princippet er nødvendige for at realisere dette udbytte. I modsætning til andet udbytte af kriminaliserede handlinger, der typisk vil skulle omsættes til penge for at generere den vinding, som er tilsigtet med førforbrydelsen, er udbytte i form af penge direkte anvendelige som betalingsmidler, og hvidvaskhandlinger er således principielt ikke nødvendige for at realisere udbyttet af den forudgående kriminaliserede handling.

Med den foreslåede afgrænsning af den selvstændige hvidvaskbestemmelse vil kriminaliseringen kun omfatte konvertering eller overførsel af penge. Gerningsmanden til førforbrydelsen vil derfor ikke begå en ny forbrydelse ved at opbevare eller forbruge udbytte eller ved at afhænde eksempelvis stjalne koster. Gerningsmanden til førforbrydelsens efterfølgende konvertering eller overførsel af eksempelvis penge indvundet ved salg af stjalne koster vil imidlertid være omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse.

Lovforslaget har den konsekvens, at begrebet »hvidvask« fremover vil have forskellig betydning i kriminalloven og hvidvaskloven. Hvidvasklovens anvendelsesområde vil således fremover omfatte såvel hvidvask som hæleri i kriminallovens forstand.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 147, s. 2 ff.

Der henvises derudover til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, samt bemærkningerne hertil.

2.4. Konfiskation

2.4.1. Gældende ret

Reglerne om konfiskation i kriminalloven findes i §§ 166-170.

I medfør af kriminallovens § 166 kan udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse, genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse, jf. § 166, stk. 2.

Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må dog ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor, jf. § 166, stk. 3.

I stedet for konfiskation af de i § 166, stk. 2, nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf, jf. § 166, stk. 4.

Derudover kan der i stedet for konfiskation efter § 166, stk. 2, træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser, jf. § 166, stk. 5.

Det fremgår af kriminallovens § 167, at konfiskation efter § 166, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Konfiskation af de i § 166, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet, jf. § 167, stk. 2.

Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i § 167, stk. 2 anførte, jf. § 167, stk. 3.

Har en af de i § 167, stk. 1 og 2, nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 166, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave, jf. § 167, stk. 4.

Det fremgår af § 167, stk. 5, at hvis en person, der har konfiskationsansvar efter § 167, stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 166, stk. 1.

I medfør af kriminallovens § 168, stk. 1, kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Under disse betingelser kan der ligeledes foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller ægteskabet

eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen, jf. § 168, stk. 2.

Hvis betingelserne i § 168, stk. 1, er opfyldt, kan der desuden efter § 168, stk. 3, foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Det fremgår af § 168, stk. 4, at konfiskation efter § 168, stk. 1-3, ikke kan ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Det fremgår af § 168, stk. 5, at der i stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter § 168, stk. 1-3, kan ske konfiskation af et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Af § 169 fremgår, at sker der konfiskation efter § 166, stk. 1, eller § 168, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 166, stk. 2 og 4, hvis der ved dommen træffes bestemmelse derom, jf. § 169, stk. 2. Har den dømte i et af de i § 169, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende, jf. § 169, stk. 3.

Af § 170 fremgår, at genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 166, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Det fremgår af kriminallovens § 118, at samtidig med, at retten ved dom fastslår, at tiltalte har begået en forbrydelse, træffes der i dommen bestemmelse om, hvilken af de i § 119 nævnte foranstaltninger der skal anvendes. Af § 119 fremgår det, at retten kan træffe bestemmelse om bl.a. bøde og anstaltsanbringelse. Det fremgår endvidere af § 120, at rettighedsfortabelse

og konfiskation kan idømmes i forbindelse med enhver anden foranstaltning.

Kriminallovens regler om konfiskation (kapitel 37) findes i kriminallovens afsnit II, som har overskriften ”De enkelte foranstaltninger”.

Efter reglerne i retsplejelovens § 440, stk. 1, kan der ske udenretlig konfiskation, hvis den sigtede erkender sig skyldig og ønsker en sådan afgørelse.

Af kriminallovens § 16 fremgår det, at handlinger foretaget af børn under 15 år ikke kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4.2.1. Mulighed for konfiskation fra børn under 15 år

Grønlands Politi har fremsat ønske om, at der skabes en hjemmel til at foretage konfiskation i medfør af kriminallovens §§ 166-170 hos børn under 15 år.

De grønlandske konfiskationsregler er næsten identiske med de danske, men hvor konfiskation efter dansk ret er en ”anden retsfølge af den strafbare handling end straf”, og derfor kan anvendes over for børn under den kriminelle lavalder, er konfiskation efter grønlandsk ret en foranstaltning på lige fod med andre foranstaltninger og kan derfor ikke anvendes over for børn under 15 år. Den danske retstilstand hvorefter konfiskation også kan foretages over for børn under 15 år, er slået fast i Østre Landsrets sag refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, s. 2547.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den grønlandske retstilstand er uhenigtsmæssig. Eksempelvis vil en pusher kunne overlade et udbytte, som må antages at stamme fra hashhandel, til en 13-årig med den konsekvens, at politiet efter omstændighederne ikke kan konfiskere udbyttet, da besiddelse af penge ikke er ulovligt i sig selv. Det foreslås derfor at foretage en ændring, så konfiskationsreglerne ikke længere anses som en foranstaltning, hvilket vil have den virkning, at de kan anvendes over for børn under 15 år.

Med en sådan ændring vil politiet i Grønland eksempelvis kunne konfiskere et udbytte hos en person på 13 år. Politiet vil eksempelvis også være i stand

til at konfiskere fiskegarn hos et barn under 15 år, hvis det er brugt til ulovligt fiskeri.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5 og 7, og § 2, nr. 1 og 3, samt bemærkningerne hertil.

2.4.2.2. Udvidelse i adgangen til at foretage udbyttekonfiskation i sager vedrørende lovgivningen om euforiserende stoffer

Grønlands Politi har fremsat ønske om, at der indføres en mulighed for at foretage udvidet udbyttekonfiskation i sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer svarende til den danske ordning herom.

Efter kriminallovens § 168, stk. 1, kan udvidet udbyttekonfiskation ske, når handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og der er tale om en særlig grov lovovertrædelse. Der er ikke på nuværende tidspunkt mulighed for udvidet udbyttekonfiskation i tilfælde af en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, hvis ikke der også er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

I straffeloven findes en sådan hjemmel til at foretage udbyttekonfiskation i sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Denne hjemmel blev indført ved en udvidelse af straffelovens § 76 a ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet).

Den udvidede udbyttekonfiskation efter straffelovens § 76 a giver mulighed for at konfiskere større formueværdier, selv om den tiltalte er dømt for en forbrydelse, der konkret har givet et meget lille eller intet udbytte, når det efter oplysningerne om den dømtes indtægter forekommer usandsynligt, at disse værdier er opnået på lovlig vis.

Ændringen af straffeloven skyldtes, at det dagældende kriminalitetskrav udelukkede udvidet udbyttekonfiskation i sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, hvor der var tale om en stofmængde eller -type, der bevirkede, at forholdet ikke var omfattet af straffelovens § 191, selv om der i mange tilfælde var tale om kriminalitet af en type, som erfaringsmæssigt kan give betydeligt udbytte, og hvor der på baggrund af denne

kriminalitet og de store formuegoder, som den pågældende ejer, er en velbegrundet mistanke om, at den opklarede kriminalitet kun er en del af den kriminalitet, som den pågældende har begået.

Ændringen i straffeloven betød, at hvis en person er dømt for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer ved for eksempel at besidde 8 kg hash, vil der kunne ske konfiskation af større formuegoder, som den pågældende ejer, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at formuegoderne er erhvervet på lovlig vis. Tilsvarende vil større formuegoder, som en person, der dømmes for indsmugling af særlig grov karakter, ejer, kunne konfiskeres, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at formuegoderne er erhvervet på lovlig vis.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2003, også gør sig gældende i forhold til Grønland, og det foreslås derfor at indføre en tilsvarende mulighed i kriminalloven om adgang til udvidet udbyttekonfiskation i sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag, pkt. 5., jf. Folketingstidende 2002-03, A, L 218, som fremsat, s. 6737 ff.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, samt bemærkningerne hertil.

2.5. Pålæg af psykologisk behandling i forbindelse med domme til tilsyn

2.5.1. Gældende ret

Det fremgår af kriminallovens § 135, stk. 1, at retten i en dom kan fastsætte et vilkår om, at den dømte undergives forskellige former for behandling efter bestemmelse af kriminalforsorgen.

Efter kriminallovens § 135, stk. 1, nr. 1, kan den dømte undergives afvæning for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende stoffer, om nødvendigt i særlig institution eller på hospital i Grønland.

Efter kriminallovens § 135, stk. 1, nr. 2, kan den dømte undergives lægelig behandling, om nødvendigt på hospital i Grønland.

Endelig fremgår det af kriminallovens § 135, stk. 1, nr. 3, at den dømte kan undergives psykiatrisk/sexologisk behandling.

Hvis det findes formålstjeneligt, kan der ved dommen umiddelbart træffes bestemmelse om de i stk. 1 nævnte foranstaltninger, jf. § 135, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2007-08, A, L 35, som fremsat, s. 1671, at bestemmelsen giver mulighed for at fastsætte vilkår om forskellige former for behandling, herunder afvæning fra alkoholmisbrug, lægelig behandling eller psykiatrisk/sexologisk behandling. Efter lægelig vurdering vil den sexologiske behandling f.eks. kunne ske med kønsdriftsdæmpende medicin. Der vil også kunne fastsættes vilkår om, at den dømte undergiver sig psykologbehandling.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Rådet for Grønlands Retsvæsen har på møder i 2018 og i 2019 drøftet kriminallovens § 135, og rådet har i den forbindelse anbefalet, at der foretages en præcisering af kriminallovens § 135, stk. 1, nr. 3, der ifølge bemærkningerne til bestemmelsen omfatter muligheden for at fastsætte vilkår om psykologbehandling, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå, at retten har mulighed for at fastsætte vilkår om psykologbehandling i forbindelse med, at der afsiges dom til tilsyn.

Justitsministeriet er enig i Rådet for Grønlands Retsvæsens anbefaling, der således ikke indebærer en ændring af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6, samt bemærkningerne hertil.

2.6. Valg af afsoningsinstitution

2.6.1. Gældende ret

Det følger af kriminallovens § 196, stk. 1, at en foranstaltning med anstaltsanbringelse, så vidt det er praktisk muligt, skal fuldbyrdes i nærheden af den dømtes hjemsted (nærhedsprincippet). Ved afgørelsen af, i hvilken institution den dømte skal anbringes, skal der endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, familiemæssige eller helbredsmæssige forhold.

Nærhedsprincippet kan fraviges i en række forskellige tilfælde, der er opregnet i kriminallovens § 196, stk. 2.

For det første kan nærhedsprincippet fraviges efter § 196, stk. 2, nr. 1, hvis en sådan anbringelse kan træde i stedet for anbringelse efter kriminallovens § 197, stk. 2, om fuldbyrdelse af en foranstaltning i halvlukket regi, hvilket efter den pågældende bestemmelse kan ske, hvis den pågældende er dømt for grovere personfarlig kriminalitet, og hensynet taler imod anbringelse i åbent regi.

For det andet kan nærhedsprincippet fraviges efter § 196, stk. 2, nr. 2, hvis den dømte er dømt for kriminalitet, der har rettet sig mod betydelige samfundsmæssige værdier, og hensynet til retshåndhævelsen taler imod anbringelse i nærheden af den dømtes hjemsted.

For det tredje kan nærhedsprincippet fraviges efter § 196, stk. 2, nr. 3, hvis den dømte under seneste afsoning i institution nær hjemstedet har gjort sig skyldig i en ny kriminalitet eller i grov overtrædelse af institutionens regler.

For det fjerde kan nærhedsprincippet fraviges efter § 196, stk. 2, nr. 4, hvis det må anses for nødvendigt at beskytte den dømte mod overgreb.

For det femte kan nærhedsprincippet fraviges efter § 196, stk. 2, nr. 5, hvis den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Efter kriminallovens § 196, stk. 3, vil reglerne i § 196, stk. 1 og 2, finde tilsvarende anvendelse ved en afgørelse om overførsel efter § 198 om overførsel fra åben til lukket afdeling eller § 199 om overførsel fra lukket til åben afdeling.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den grønlandsk-danske arbejdsgruppe, der havde til formål at komme med anbefalinger til forbedring af forholdene for udsatte børn og unge, har anbefalet, at der etableres behandlingspladser til seksualforbrydere i anstalten i Nuuk med henblik på at styrke de kriminalpræventive indsatser i Kriminalforsorgen i Grønland. Som konsekvens af etablering af behandlingspladserne i anstalten i Nuuk, er det nødvendigt at udvide mulighederne for at fravige nærhedsprincippet.

I Danmark fraviges nærhedsprincippet bl.a. i forbindelse med valg af afsoningssted for dømte seksualforbrydere, der som udgangspunkt placeres i Herstedvester Fængsel, uanset bopæl, jf. straffuldbyrdeslovens § 23, stk. 2, nr. 4, hvorefter nærhedsprincippet kan fraviges for at yde den dømte pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand.

Straffuldbyrdeslovens § 23, stk. 2, nr. 4, finder endvidere anvendelse, når kvinder placeres i særlige afdelinger for kvinder, 15-17-årige placeres på ungeafdelinger, og dømte med behov for psykiatrisk bistand anbringes i Herstedvester Fængsel.

Det forslås på den baggrund at indføre en tilsvarende bestemmelse i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 4, således, at der indføres mulighed for fravigelse af nærhedsprincippet for at yde den dømte pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand, med henblik på at sikre at det f.eks. er muligt at fravige nærhedsprincippet for at anbringe dømte seksualforbrydere i Anstalten i Nuuk. Samtidig præciseres det med ændringen, at det er muligt at fravige nærhedsprincippet for at anbringe f.eks. kvinder i særlige kvindeafdelinger, hvilket er praksis i kriminalforsorgen i Grønland.

I relation til denne mulighed for fravigelse af nærhedsprincippet findes det samtidig hensigtsmæssigt at indføre mulighed for at fravige nærhedsprincippet i tilfælde, hvor fravigelsen sker for at undgå, at en domfældt afsoner i en institution, hvor en af den dømtes nærtstående er ansat, eller at en domfældt afsoner i en institution med en ansat, som den dømte har begået en forbrydelse imod, eller en ansats nærtstående, og hvor hensynet til den ansatte taler for en anden geografisk placering af den dømte.

I Danmark blev der ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om forslag til lov om fuldbyrdelse af straf m.v. blandt andet indført hjemmel til at fravige nærhedsprincippet for at undgå, at den indsatte afsoner i en institution, hvor en af den indsattes nærtstående gør tjeneste, jf. straffuldbyrdeslovens § 23, stk. 2, nr. 7.

Ved lov nr. 113 af 3. februar 2012 om ændring af straffuldbyrdesloven og retsafgiftsloven (Revision af straffuldbyrdesloven m.v.) blev det muligt for kriminalforsorgens institutioner i Danmark at fravige nærhedsprincippet for at undgå, at den dømte afsoner i en institution, hvor den dømte

har begået et strafbart forhold mod en ansat, der gør tjeneste i institutionen, eller dennes nærtstående, jf. straffuldbyrdelseslovens § 23, stk. 2, nr. 8.

Det foreslås at indføre en bestemmelse i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 5, om, at nærhedsprincippet kan fraviges for at undgå, at den dømte afsoner i en institution i tilfælde, hvor den dømte har begået en forbrydelse mod en ansat i institutionen eller mod den ansattes nærtstående. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at hensynet til den ansatte i sådanne situationer efter en konkret vurdering kan begrunde, at nærhedsprincippet fraviges.

Det foreslås endvidere at indføre en bestemmelse i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 6, om, at nærhedsprincippet kan fraviges for at undgå, at den indsatte kommer til at afsoner i en institution, hvor en af den indsattes nærtstående gør tjeneste.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 9, samt bemærkningerne hertil.

2.7. Initiativer for at modvirke alkohol og narkotikamisbrug

2.7.1. Undersøgelse af besøgende

2.7.1.1. Gældende ret

Det følger af kriminallovens § 215, stk. 1, at indsatte har ret til mindst ét ugentligt besøg af mindst én times varighed og så vidt muligt af to timers varighed. For indsatte, som ikke har tilladelse til udgang, bør der så vidt muligt gives tilladelse til besøg i videre omfang.

I medfør af stk. 3 kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i retten efter stk. 1, 1. pkt., om indsattes ret til besøg.

Kriminallovens § 215 blev indsat ved lov nr. 306 af 30. april 2008 om forslag til kriminallov for Grønland.

Loven byggede på retsvæsenkommissionens betænkning. Om § 215, stk. 3, anførte kommissionen, at ledelsen af kriminalforsorgen bemyndiges til at fastsætte regler om begrænsninger i retten til besøg ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, herunder om adgang til at træffe bestemmelse om forbud mod

besøg af bestemte personer og om overvåget besøg, til at fastsætte som vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sin yderbeklædning og medbragte effekter undersøge, og til at afbryde besøg. Der henvises til retsvæsenkommissionens betænkning, bind III, side 1094-1095.

Nærmere regler om undersøgelse af besøgende er fastsat i bekendtgørelse nr. 1174 af 7. december 2009 om adgangen til besøg til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen) i medfør af kriminallovens § 215, stk. 3.

I lukket afdeling er det ifølge besøgsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, et obligatorisk vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader medbragte genstande undersøge.

Ifølge § 8, stk. 2, kan det i åbent eller halvlukket regi gøres til et vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader medbragte genstande undersøge. Vilkåret er således ikke obligatorisk.

I lukket afdeling er det ifølge besøgsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, et obligatorisk vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader sin yderbeklædning undersøge.

Ifølge § 9, stk. 2, kan et sådant vilkår fastsættes i åbent og halvlukket regi. Heller ikke dette vilkår er obligatorisk.

Hvis undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning skal finde sted, skal det efter besøgsbekendtgørelsens § 11 forinden tilkendegives den besøgende, at undersøgelsen kun kan gennemføres med den besøgendes samtykke, og at det kan medføre afvisning, hvis den pågældende nægter at lade sig undersøge.

For både lukket afdeling samt halvlukket og åbent regi følger det af besøgsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, at undersøgelse af yderbeklædningen foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer m.v. Undersøgelsen kan endvidere omfatte eftersyn af den besøgendes yderbeklædning ved anvendelse af metaldetektor.

Besøgsbekendtgørelsen giver ikke mulighed for at foretage videregående undersøgelse af besøgendes yderbeklædning i åbent eller halvlukket regi.

Derimod kan der efter § 10, stk. 2, i lukket afdeling foretages videregående undersøgelse af besøgendes yderbeklædning, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling. Videregående undersøgelse af besøgendes yderbeklædning foretages ifølge stk. 3 ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning, med henblik på at institutionen kan foretage en nærmere undersøgelse af denne.

Det følger af besøgsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, at videregående undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning skal foregå i et særligt lokale og ikke må foretages eller overværes af personer af andet køn end den, der skal undersøges.

Den videregående undersøgelse må ifølge § 12, stk. 2, ikke overværes af andre besøgende eller indsatte. Undersøgelsen skal desuden gennemføres på en måde, der i størst muligt omfang er egnet til at mindske den besøgendes oplevelse af at blive krænket, jf. § 12, stk. 3.

2.7.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Reglerne om undersøgelse af besøgende skal afspejle den rette balance mellem hensynet til den besøgendes integritet og hensynet til at forhindre indsmuglinger i anstalterne.

Ved lov nr. 628 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om statens uddannelsesstøtte (Udvidet mulighed for prøveløsladelse og fodlænkeafsoning, SU i skoleperioder under uddannelse til fængselsbetjent m.v.) blev der gennemført en ændring af reglerne om undersøgelse af besøgende i afsoningsinstitutionerne med henblik på at styrke indsatsen mod indsmuglinger i Danmark.

Baggrunden for lovændringen var blandt andet, at kriminalforsorgens institutioner oplevede indsmuglinger i forbindelse med besøg, og det fandtes derfor nødvendigt at udvide institutionernes muligheder for at sikre sig mod, at besøgende smugler effekter, herunder euforiserende stoffer og ulovlige genstande i øvrigt, ind i fængslerne.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag pkt. 6.2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 133, som fremsat, s. 22.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der er behov for at styrke Kriminalforsorgen i Grønlands muligheder for at modvirke indsmugling i anstalterne i Grønland, og det foreslås på den baggrund at indføre regler for Grønland om udvidet muligheder for undersøgelse af besøgende.

På den baggrund foreslås det at skabe mulighed for, at anstalterne fremover kan stille vilkår om, at besøgende lader sig undersøge i videre omfang, end reglerne tillader i dag. Forslaget giver nærmere bestemt institutionerne mulighed for at foretage visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, samt nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.7.3 nedenfor om undersøgelse af besøgende ved brug af narkohund.

Der henvises endvidere til lovforslagets § 1, nr. 11 Hvis forslaget vedtages, vil der endvidere blive foretaget de nødvendige ændringer af besøgsbekendtgørelsen.

2.7.2. Urin- og udåndingsprøve i anstalter

2.7.2.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 221, stk. 1, kan kriminalforsorgen undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person (besigtigelse), hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder når den indsatte indsættes i institutionen, før og efter besøg, før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen, eller hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter.

Institutionens leder kan i medfør af § 221, stk. 2, af sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsattes person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. En sådan legemsundersøgelse må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsattes tilstand er lægeligt forsvarligt. Undersøgelsen må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet

må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb, jf. § 221, stk. 3.

Undersøgelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Undersøgelser, der indebærer afklædning, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale, jf. § 221, stk. 4.

Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum, jf. § 221, stk. 5. I medfør af denne bestemmelse er udstedt bekendtgørelse nr. 1175 af 7. december 2009 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 306 af 20. april 2008 om kriminallov for Grønland.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2007-08, A, L 35, som fremsat, s. 1693, at der med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed.

Det fremgår endvidere, at det forudsættes, at adgangen til efter kriminallovens § 221, stk. 2, at foretage en egentlig legemsundersøgelse kun anvendes helt undtagelsesvist. Ved en legemsundersøgelse forstås indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen, herunder undersøgelse af legemets hulrum (f.eks. rektoskopi og gynækologisk undersøgelse), udtagelse af blodprøver m.v. Kun institutionens leder har kompetence til at træffe afgørelse herom, og undersøgelsen kan kun foretages af en læge. Ved den lægelige vurdering finder de lægeetiske regler anvendelse. Et element heri er den indsatte accept af indgrebet.

Kriminallovens bestemmelser om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum suppleres af bekendtgørelse nr. 1157 af 7. december 2009 om udgang til indsatte i kriminalforsorgen i Grønlands institutioner (udgangsbekendtgørelsen). Det følger af udgangsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 10, at tilladelse til udgang kan betinges af vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug af udgangstilladelsen eller for at imødekomme hensynet

til retsfølelsen, herunder at den indsatte ved tilbagekomsten medvirker til en alkoholtest, men ikke til en urinprøve.

Det fremgår endvidere af udgangsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, 1. pkt., at kriminalforsorgens institutioner, uanset at der ikke er fastsat vilkår om alkoholtest, kan beslutte, at sådan undersøgelse skal foretages ved indsattes tilbagekomst fra udgang, hvis omstændighederne i det enkelte tilfælde taler derfor. Den undersøgelse, som i øvrigt kan foretages ved hjemkomsten, kan også omfatte recto-vaginalundersøgelse, jf. kriminallovens § 221, stk. 2.

Herudover er der ikke hjemmel til, at kriminalforsorgens institutioner kan foretage udåndings- eller urinprøve af de indsatte. Kriminalforsorgens institutioner har således efter gældende ret ikke mulighed for at kræve en udåndingsprøve fra en indsat i andre situationer end ved tilbagekomst fra udgang og har i intet tilfælde hjemmel til at kræve en urinprøve fra en indsat. Den indsatte kan således heller ikke ikendes en disciplinær foranstaltning for at nægte at afgive urin- eller udåndingsprøve.

Det bemærkes, at Kriminalforsorgen i Grønland på nuværende tidspunkt ikke har adgang til at foretage konfirmative test af urinprøver, hvilket skal løses, for at det fremadrettet er muligt at sanktionere i overensstemmelse med de foreslåede ændringer af kriminalloven jf. nærmere nedenfor. Kriminalforsorgen er i dialog med sundhedsmyndighederne i Grønland med henblik på at kunne indgå et samarbejde, hvorefter de konfirmative analyser vil blive foretaget i sundhedsmyndighedernes laboratorium.

2.7.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.7.2.2.1. Udåndings- og urinprøver

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at man i flere tilfælde har fundet alkohol hos de indsatte i anstalterne i Grønland. Kriminalforsorgen har, som det fremgår ovenfor, ikke mulighed for at kræve en alkoholtest ved udåndingsprøve af en indsat i andre situationer end ved tilbagekomst fra udgang. Kriminalforsorgen i Grønland har heller ikke, som det ligeledes fremgår ovenfor, hjemmel til at gennemføre en urinprøvekontrol.

Ved lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdsloven (Skærpet indsats mod narko m.v.) blev der indført en ny bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 60 a, hvorefter det er

muligt for kriminalforsorgens institutioner i Danmark at foretage en urinprøve af de indsatte med henblik på at undersøge for eventuelt misbrug af ulovlige euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, f.eks. anabolske steroider m.v. Urinprøver kan efter bestemmelsen kræves helt generelt, både ved konkret mistanke om stofmisbrug og på stikprøvebasis.

Hensynet bag de danske regler var, at misbrug af ulovlige euforiserende stoffer har en negativ indvirkning på det sociale klima i institutionerne og er medvirkende årsag til, at der forekommer vold og trusler mod personale og blandt indsatte. Endvidere påvirker misbrug af ulovlige euforiserende stoffer efter kriminalforsorgens erfaringer de indsattes muligheder for resocialisering og for at gennemføre skolegang, arbejde mv.

For at imødegå den ulovlige indsmugling af, handel med og misbrug af euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, samt de uheldige følgevirkninger heraf, var der efter Justitsministeriets opfattelse behov for en forstærket kontrol i kriminalforsorgens institutioner.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag pkt. 3, jf. Folketingstidende 2003-04, A, L 175, som fremsat, s. 6316.

Ved lov nr. 713 af 8. juni 2018 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og retsplejeloven (udvidet besøgsafskæring for bandemedlemmer m.v., tvungen opsparing, adgang til AMU-kurser, alkoholkontrol, udvidet adgang til konfiskation m.v.) blev straffuldbyrdelseslovens § 60 a udvidet til også at omfatte alkoholtest ved udåndingsprøve af de indsatte på samme vilkår som urinprøver.

Hensynet bag udvidelsen var, at indtagelse af alkohol, ligesom euforiserende stoffer har en negativ indvirkning på det sociale klima i kriminalforsorgens institutioner.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringerne i Danmark i 2004 og 2018, svarer til de hensyn, der gør sig gældende i forhold til Grønland, og det foreslås derfor at indføre regler for Grønland om en generel ordning om urin- og udåndingsprøve af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Udåndingsprøver er en velegnet og gennemprøvet metode til at påvise indtagelse af alkohol, ligesom analyser af urinprøver er det til at påvise misbrug af ulovlige euforiserende stoffer mv., og en generel adgang til at foretage stikprøvekontrol uden krav om forudgående mistanke vil efter Justitsministeriets opfattelse give kriminalforsorgen i Grønlands institutioner muligheder for effektivt at gribe ind over for de indsattes indsmugling, handel og misbrug af alkohol og ulovlige euforiserende stoffer m.v., hvilket vurderes at ville have en positiv effekt på det sociale klima i institutionerne og på de indsattes muligheder for resocialisering. Samtidig vil stikprøvekontroller kunne give kriminalforsorgen et overblik over misbrugets omfang og bidrage til at belyse omfanget af indsmuglingen af alkohol og ulovlige euforiserende stoffer i institutionerne således, at det bliver muligt at målrette indsatsen mod de ulovlige aktiviteter.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslags pkt. 2., jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 203, s. 18-19.

2.7.2.2.2. Gennemførelse af urin- eller udåndingsprøve

Afgivelse af urin- eller udåndingsprøve bør i lighed med øvrige indgreb mod den indsatte være underlagt almindelige skånsomhedsprincipper. Det foreslås derfor, at § 221, stk. 4, tillige skal finde anvendelse på den foreslåede bestemmelse. Dette betyder blandt andet, at der ved afgivelsen af udåndings- og urinprøver ikke bør være andre indsatte til stede.

Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige principper, at udåndings- og urinprøve alene kan afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Afgivelse af urinprøve forudsætter delvis afklædning. Efter Justitsministeriets opfattelse bør afgivelse af urinprøve derfor kun undtagelsesvis foretages eller overværes af personer af andet køn end den indsatte. Derimod har denne del af bestemmelsen ingen betydning for udåndingsprøver, da der ikke er et element af afklædning heri.

Afgivelse af urin- eller udåndingsprøve synes ikke at have en sådan indgribende karakter, at det er nødvendigt at stille krav om medvirken af en læge. Anvendelsesområdet for den nugældende § 221, stk. 2, bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke udvides til at omfatte afgivelse af urin-

eller udåndingsprøve. Det bemærkes herved, at der ikke bliver tale om efter den foreslåede bestemmelse at udtage urinprøve ved anvendelse af fysisk tvang (kateter), men at der alene er det tvangselement, at den indsatte kan ikendes en disciplinær foranstaltning, jf. nedenfor, hvis den pågældende nægter at afgive urinprøve.

Det foreslås, at de nærmere retningslinjer for gennemførelsen af rutinemæssig urinprøvekontrol fastsættes i administrative forskrifter. Dette svarer til den gældende ordning i medfør af § 221 i kriminalloven om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum, jf. § 221, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 11, samt bemærkningerne her- til.

2.7.2.2.3. Disciplinærsanktioner

Justitsministeriet finder under hensyntagen til formålet med den foreslåede bestemmelse, at der er behov for at sikre effekten af den foreslåede nye kontrolmulighed ved, at institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil – ligesom er tilfældet efter de danske regler – får mulighed for at pålægge sanktioner, hvis de indsatte nægter at medvirke til en urin- eller udåndingsprøvekontrol. I modsat fald vil bestemmelsen formentlig kun få begrænset effekt.

Det foreslås derfor, at det i kriminallovens § 226 om disciplinære overtrædelser tilføjes, at nægtelse af afgivelse af urin- eller udåndingsprøve efter den foreslåede bestemmelse skal kunne medføre disciplinære foranstaltninger. Det foreslås endvidere, at der skabes hjemmel til at anvende anbringelse i enerum som en disciplinær foranstaltning for nægtelse af afgivelse af urin- eller udåndingsprøve. Formålet hermed er at sikre, at der kan anvendes den samme sanktion ved nægtelse af afgivelse af urin- eller udåndingsprøve, som den pågældende ville få ved afgivelse af en positiv urin- eller udåndingsprøve på baggrund af hvilken, der kan bevises indtagelse af alkohol, ulovlige euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning. Det skal således ikke være muligt at undgå en disciplinær foranstaltning i form af anbringelse i enerum ved at nægte at medvirke til afgivelse af en urin- eller udåndingsprøve.

Det foreslås endvidere, at det udtrykkeligt af bestemmelsen i § 226 om disciplinære overtrædelser fremgår, at indtagelse af alkohol, euforiserende

stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, kan medføre en disciplinær foranstaltning.

Indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, er samtidig udtryk for, at den indsatte har overtrådt de regler, der gælder for institutionen. En klar konsekvens heraf bør derfor være, at den pågældende kan ikendes en disciplinær foranstaltning. Der er også allerede efter den gældende kriminallov mulighed for at anvende anbringelse i enerum over for indsatte, der har indtaget euforiserende stoffer eller andre ulovlige stoffer.

Det vil i den enkelte sag bero på en konkret vurdering af omstændighederne, om en indsat må anses for at have indtaget alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning. I praksis vil en positiv urinprøve almindeligvis være udtryk for, at den pågældende har indtaget euforiserende stoffer mv., ligesom en positiv udåndingsprøve vil være det for alkohol. Også andre faktorer såsom snøvlende tale, slingrende gang m.v. kan indgå i den konkrete vurdering.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12 og 13, samt bemærkningerne hertil.

2.7.3. Undersøgelse af besøgende og indsatte ved anvendelse af narkotikahund

Regeringen har med finansloven for 2021 taget skridt til at sikre, at der efter en gennemførelsesperiode vil kunne anvendes hunde til undersøgelse for ulovlige stoffer i institutionerne i Kriminalforsorgen i Grønland.

For at minimere forekomsten af hash i anstalterne i Grønland iværksættes der således et pilotprojekt med brug af en narkotikahund med fokus på de store anstalter i Nuuk og Ilulissat, hvor der ses de største udfordringer med hash. Narkotikahunden vil dog i begrænset omfang også kunne anvendes i de øvrige anstalter i Grønland.

Som nævnt ovenfor under punkt 2.7.2.1 kan institutionen efter kriminallovens § 221, stk. 1, undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person (legemsbesigtigelse), hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages.

Efter § 221, stk. 2, kan institutionens leder af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn endvidere træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person (legemsundersøgelse), hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter.

I medfør af § 221, stk. 5, kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætte regler om gennemførelse af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum.

Kriminalforsorgen i Grønlands narkotikahunde vil således blive anvendt til at foretage undersøgelse af indsatte inden for rammerne af de gældende regler om undersøgelse af indsatte i kriminallovens § 221, stk. 1, om legemsbesigtigelse.

I medfør af kriminallovens § 221, stk. 5, vil der administrativt blive fastsat nærmere retningslinjer om undersøgelse af indsatte ved anvendelse af narkotikahunde.

Nægter en indsat at lade sig undersøge af en narkotikahund, vil en sådan undersøgelse ikke blive gennemført, dels af hensyn til narkotikahundene, dels på grund af principperne om proportionalitet og skånsomhed i § 221, stk. 3 og 4. I stedet vil undersøgelsen ske som hidtil i medfør af § 221, stk. 1, om legemsbesigtigelse og eventuelt efter § 221, stk. 2, om legemsundersøgelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Anvendelse af hunde til undersøgelse af besøgende vil ske inden for rammerne af kriminallovens § 215, som bestemmelsen er formuleret med dette lovforslag, jf. ovenfor punkt 2.7.1.

Der vil i medfør af kriminallovens § 215, stk. 3, der med dette lovforslag bliver stk. 4, administrativt blive fastsat regler om anvendelse af narkotikahunde til undersøgelse af besøgende.

Det vil i den forbindelse blive fastsat, at undersøgelse af en besøgende ved hjælp af narkotikahund alene vil ske med den besøgendes samtykke. Det vil endvidere blive fastsat, at det kan medføre afvisning, hvis den besøgende afviser at lade sig undersøge af en narkotikahund. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvorvidt en besøgendes nægtelse af at lade sig undersøge af en narkotikahund skal medføre afvisning. Det vil ved denne

vurdering bl.a. skulle tillægges vægt, hvad baggrunden for den besøgendes afvisning er.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører merudgifter for det offentlige. Merudgifterne kan særligt henføres til indførelsen af behandlingspladser for seksualforbrydere i anstalten i Nuuk og forhøjelse af foranstaltningsniveauet for seksualforbrydelser mod mindreårige. Der forventes varige udgifter hertil i kriminalforsorgen på ca. 5,0 mio. kr. årligt fuldt indfaset.

Lovforslaget vil kunne medføre mindre merudgifter som følge af øvrige tiltag.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

Urin- og udåndingsprøver i anstalter

Efter EMRK artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for bl.a. sit privatliv. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demo-

kratisk samfund (proportionalt) af hensyn til bl.a. at forebygge uro eller forbrydelse eller for at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. artikel 8, stk. 2.

Efter praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol skal en foranstaltning, der retter sig mod privatlivet, have et vist minimum af intensitet for at udgøre et indgreb i artikel 8.

Beskyttelsen af privatlivet omfatter bl.a. en persons fysiske integritet. At være underlagt en pligt som indsat til at afgive urin- og udåndingsprøve og i den forbindelse at kunne ifalde disciplinæransvar ved nægtelse af at medvirke til prøven, herunder med mulighed for anvendelse af anbringelse i enrum, udgør efter Justitsministeriets opfattelse et indgreb i retten til privatliv.

Formålet med den foreslåede indførelse af kriminallovens § 221 a er at forstærke kontrollen med ulovlig indsmugling og indtag af alkohol, ulovlige euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning. Denne forstærkede kontrolindsats sigter mod at undgå en række uhensigtsmæssige følgevirkninger af indtag af alkohol, der er uforenelige med fuldbyrdelsen af foranstaltningen. Den foreslåede ændring varetager således hensynene til at forebygge uro eller forbrydelse og til at beskytte andres rettigheder og friheder.

Indgrebet er efter Justitsministeriets opfattelse proportionalt. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at det ikke er tilladt at indtage alkohol eller ulovlige euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, som indsat. Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at ordningen har til formål at styrke kontrollen med ulovlig indsmugling og indtagelse af alkohol, ulovlige euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, der som nævnt ovenfor kan have en række uheldige følgevirkninger. Brug af urin- og udåndingsprøver må endvidere anses for et velegnet og effektivt middel til at konstatere, om indsatte har indtaget alkohol, ulovlige euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, og dermed til at varetage hensynene bag ordningen.

Det er også tillagt vægt, at der er tale om et relativt begrænset indgreb i den indsatte ret til privatliv, og at urin- og udåndingsprøven skal foretages efter skånsomhedsprincippet i kriminallovens § 221, stk. 4, hvilket indebærer, at der ved afgivelsen af urin- og udåndingsprøve ikke bør være andre indsatte

til stede. Desuden kan urin- og udåndingsprøve efter almindelige forvaltningsretlige principper alene afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at ordningen kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag er i perioden fra den 14. januar 2021 til den 11. februar 2021 sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Avannata Kommunua, Amnesty International, Børnerådet, Børns Vilkår, Børnetalsmanden – MIO, Børnesagens Fællesråd, Danske Advokater, Det Grønlandske Hus, Det Kriminalpræventive Råd, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af institutionschefer og områdechefer, Foreningen Grønlandske Børn, Foreningen af Offentlige Anklagere, Finanstilsynet, Forsvarerforeningen i Grønland, Fængselsforbundet, Grønlands Politiforening, Grønlandske Advokater, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Kredsdommerforeningen, Kriminalforsorgen i Grønland, Kriminalforsorgsforeningen, Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen SIND, Landsforsvareren for Grønland, Naalakkersuisut, Politiforbundet i Danmark, Politiklagenævnet i Grønland, Politimesteren i Grønland Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Qeqqata Kommunua.

Derudover har et udkast til lovforslag været forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
--	--------------------------------------	-----------------------------------

	(hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	(hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der forventes merudgifter i kriminalforsorgen for ca. 5,0 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Der vil her til kunne være yderligere begrænsede merudgifter.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser	Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

I medfør af kriminallovens § 20, stk. 2, er overtrædelse af kriminallovens § 99 om ærefornærmelser undergivet privat påtale.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der indføres betinget offentlig påtale i en række nærmere angivne sager om ærefornærmelser.

Der foreslås således betinget offentlig påtale i sager, hvor en alvorlig beskyldning er usand, i sager hvor en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og hvor beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede, i sager hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv, og i sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.

Dette vil indebære, at disse sager i givet fald kan påtales af det offentlige, hvis forurettede anmoder herom, f.eks. ved at indgive anmeldelse.

For alle de nævnte typer sager gælder, at det kun er ærefornærmelser i form af beskyldninger, der er omfattet af forslaget, hvorimod ærefornærmelser i form af ringagtsytringer som fornærmelig ord eller handlinger ikke omfattes af muligheden for betinget offentlig påtale.

En »beskyldning« skal i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens praksis forstås som en påstand om fakta, der kan bevises eller modbevises (statement of facts).

Den sammenhæng, som udtalelsen er fremkommet i, vil have betydning for, om en udtalelse skal rubriceres som en beskyldning mod en anden person. Således vil en beskyldning om, at en politiker er landsforræder, fordi den pågældende efter den potentielle gerningsmands opfattelse har realiseret gerningsindholdet i kriminallovens § 23, efter omstændighederne være en alvorlig beskyldning omfattet af bestemmelsen, mens udtrykket landsforræder ikke vil være en alvorlig beskyldning, hvis det i sammenhængen anvendes som en (acceptabel) vurdering af en politiker, der fører en politik, som, gerningsmanden mener, er skadelig for riget.

Der vil være tale om en beskyldning, hvis man påstår, at en anden person er morder eller voldtægtsforbryder i den forståelse, at den pågældende har overtrådt kriminallovens bestemmelser om drab eller voldtægt, mens mere subjektivt ladede betegnelser som umoralsk eller racistisk ikke er en beskyldning i den foreslåede bestemmelses forstand.

Det foreslås i § 20, stk. 2, nr. 1, at der indføres betinget offentlig påtale i sager, hvor en alvorlig beskyldning er usand. Dette indebærer for det første, at det kun er ærefornærmelser i form af beskyldninger (i modsætning til ringeagtstyringer), der er omfattet af forslaget jf. lige ovenfor.

For det andet vil kun »alvorlige« beskyldninger være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Alvorlige beskyldninger vil primært være beskyldninger om, at forurettede har begået grove forbrydelser, og det kan have betydning, i hvilken sammenhæng udtalelsen er fremkommet i, om den rubriceres som alvorlig.

Den foreslåede bestemmelse vil for det tredje kun omfatte en beskyldning, der er »usand«. Formuleringen »usand« indebærer i sammenhæng med kriminallovens § 11 om forsæt, at gerningsmanden skal have forsæt til, at beskyldningen er usand.

Det foreslås i § 20, stk. 2, nr. 2, at der indføres betinget offentlig påtale i sager, hvor en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede.

Bestemmelsen omfatter kun beskyldninger jf. herom ovenfor. Enhver beskyldning vil i princippet være omfattet af den foreslåede bestemmelse, men betingelsen om, at den skal være egnet til væsentligt at skade den forurettede, vil i praksis indebære, at kun beskyldninger af en vis grovhed vil være omfattet af bestemmelsen.

For det andet skal beskyldningen være udbredt gennem indholdet af et massemedie. »Massemedie« skal forstås i overensstemmelse med § 1, nr. 1-3, i landstingslov nr. 17 af 19. november 2007 om medieansvar. Dette indebærer, at ved et massemedie forstås efter nr. 1 indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, efter nr. 2 lyd- og billedprogrammer, der spredes eller fordeles af Kalaallit Nunaata Radioa (KNR) og foretagender, der har tilladelse til radio- eller tv-virksomhed efter landstingsforordning om radio- og tv-virksomhed, og efter nr. 3 tekster og billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, hvis de har karakter af nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 og 2, jf. dog landstingslovens § 8, stk. 1.

For det tredje vil bestemmelsen kun finde anvendelse, hvis den beskyldning, som fremsættes, er egnet til væsentligt at skade den forurettede. Der skal foretages en objektivt bedømmelse af, om beskyldningen er egnet til at kunne skade den forurettede. Med »væsentlig skade« menes en skade, som går ud over den skade på omdømmet, som sædvanligvis kan ramme en person, der beskyldes for noget tilsvarende. Der kan f.eks. være tale om, at forurettede indtager en særlig stilling, varetager en særlig post eller er i en særlig position, som beskyldningen er egnet til at bringe i fare.

Eksempelvis kan der være tale om, at en person på et mangelfuldt grundlag beskyldes for at have begået et forhold, der kan medføre en foranstaltning af en mindre grovhed, herunder f.eks. visse overtrædelser af særlovgivningen, men hvor grovheden heraf forstærkes ved, at beskyldningen udbredes gennem et landsdækkende medie, og forurettede er særligt udsat for at lide skade på grund af beskyldningen.

Den skade, som den pågældende skal kunne lide, skal gå ud over den skade på omdømmet, som sædvanligvis kan ramme en person, der beskyldes for noget tilsvarende. Det er ikke et krav efter bestemmelsen, at beskyldningen rent faktisk har ført skade med sig.

Det er – i modsætning til det foreslåede nr. 1 – heller ikke et krav for anvendelsen af bestemmelsen, at beskyldningen er fremsat mod bedre vidende.

Den foreslås i § 20, stk. 2, nr. 3, at der indføres betinget offentlig påtale i sager hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv.

For det første indebærer bestemmelsen, at det kun er ærefornærmelser i form af beskyldninger, der er omfattet af forslaget jf. ovenfor.

For det andet er det et krav, at beskyldningen kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv.

Det foreslås i § 20, stk. 2, nr. 4, at der indføres betinget offentlig påtale i sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.

For det første er det kun beskyldninger, der er omfattet af bestemmelsen, jf. nærmere ovenfor.

For det andet er det kun »alvorlige« beskyldninger som vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Alvorlige beskyldninger vil primært omfatte beskyldninger om, at forurettede har begået grove forbrydelser, og det kan have betydning, i hvilken sammenhæng udtalelsen er fremkommet, om den kan rubriceres som alvorlig, jf. nærmere ovenfor.

Bestemmelsen vil omfatte mundtligt udbredte beskyldninger, dvs. f.eks. en video, der er udbredt på Facebook, hvor en maskeret person fremsætter en alvorlig beskyldning mod nogen, ligesom bestemmelsen vil omfatte beskyldninger udbredt på skrift.

Den foreslåede bestemmelse omfatter for det tredje kun beskyldninger, der er udbredt anonymt. Dette omfatter situationer, hvor forurettede ikke umiddelbart kan identificere gerningsmanden, herunder også tilfælde, hvor beskyldningen er fremsat med urigtigt angivet navn. Det afgørende vil være, at der er behov for en nærmere efterforskning med henblik på at fastlægge gerningsmandens identitet.

Det bemærkes, at en beskyldning ikke anses for udbredt anonymt efter bestemmelsen, når udbredelsen er sket i et medie omfattet af landstingslov om medieansvar. Det fastlægges heri, hvem der bærer det kriminalretlige ansvar for udbredelsen i mediet, hvorfor der ikke er behov for nærmere efterforskning med henblik på at fastlægge gerningsmandens identitet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1 og 2, er der tale om voldtægt, når en person tiltvinger sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person ved anvendelse af vold eller trussel om vold, og når en person skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, hvor personen er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Der er ligeledes tale om voldtægt, når en person har samleje eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år.

Efter kriminallovens § 121, stk. 1, nr. 1 og 2, skal der ved valget og udmåling af foranstaltning tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og

gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Kriminalloven er således som udgangspunkt baseret på det såkaldte gerningsmandsprincip, således at retten ved valget af foranstaltning i vid udstrækning skal tage hensyn til den enkelte gerningsmands personlige og sociale forhold, herunder hvad der må antages at ville kunne afholde vedkommende fra at begå ny kriminalitet. Der skal imidlertid også tages hensyn til gerningens beskaffenhed og samfundets interesse i at modvirke kriminalitet af den pågældende art (gerningsprincippet). Kriminalloven anvender derfor ikke begrebet »straffe«, og loven indeholder heller ikke strafferammer.

Det foreslås i § 77, stk. 3, at det angives, at der ved valg af foranstaltning for overtrædelse af kriminallovens § 77 skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, når den er begået mod en person under 18 år.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at der ved udmåling af foranstaltning for overtrædelse af § 77, stk. 1, skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, når forurettede er under 18 år.

Det forudsættes, at der med den foreslåede ændring generelt sker en forhøjelse af foranstaltningsniveauet med 50 pct. for voldtægt af personer under 18 år ved samleje og andet seksuelt forhold, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1-3. Ændringen har således ikke til formål at ændre foranstaltningsniveauet for overtrædelse af § 77, stk. 1, hvis forbrydelsen er begået mod personer, der er 18 år eller ældre. Ændringen har endvidere ikke til formål at forhøje foranstaltningsniveauet for overtrædelse af kriminallovens § 77, stk. 2.

Forslaget indebærer en forhøjelse af foranstaltningsniveauet i sager, hvor gerningsmanden ved brug af vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person under 18 år, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1.

Forslaget indebærer endvidere en forhøjelse af foranstaltningsniveauet i sager, hvor gerningsmanden skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold til en person under 18 år, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken

den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2.

Forslaget vil endelig indebære en forhøjelse af foranstaltningsniveauet i sager, hvor gerningsmanden har samleje eller andet seksuelt forhold med et barn under 12 år, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 3.

Med ændringen forudsættes en forhøjelse af foranstaltningsniveauet på 50 pct., hvilket indebærer, at en sag, der efter gældende ret vil skulle afgøres med anstaltsanbringelse i 1 år, efter de foreslåede regler skal afgøres med anstaltsanbringelse i 1 år og 6 måneder. En sag, som efter gældende ret vil skulle afgøres med anstaltsanbringelse i 2 år, skal efter de foreslåede regler afgøres med anstaltsanbringelse i 3 år.

Som eksempler på det nuværende foranstaltningsniveau for voldtægt og andet seksuelt forhold af mindreårige efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1, samt virkningen af en forhøjelse med 50 pct. følger nedenfor beskrivelser af en enkeltstående voldtægt, hvor gerningsmanden ikke tidligere er idømt en foranstaltning:

Eksempel 1: En sag, hvor en 17-årig voldtager en 16-årig, vil efter det nuværende foranstaltningsniveau og afhængig af de konkrete omstændigheder i sagen blive afgjort med anstaltsanbringelse i mellem 1 år og 3 måneder og 2 år. Med forslaget lægges der op til, at en tilsvarende sag afgøres med anstaltsanbringelse i mellem 2 år og indtil 3 år.

Eksempel 2: En sag, hvor en 35-årig voldtager en 10-årig, vil efter det nuværende foranstaltningsniveau og afhængig af de konkrete omstændigheder i sagen blive afgjort med anstaltsanbringelse i mellem ca. 2 år og 6 måneder og 3 år og 6 måneder. Med forslaget lægges der op til, at en tilsvarende sag afgøres med anstaltsanbringelse i mellem 3 år og 6 måneder til 5 år.

Som et eksempel på det nuværende foranstaltningsniveau for voldtægt ved andet seksuelt forhold til et barn under 12 år, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 3, samt virkningerne af en forhøjelse med 50 pct. følger neden for en beskrivelse af en enkeltstående forbrydelse, hvor gerningsmanden ikke er tidligere er idømt en foranstaltning:

Eksempel 1: En sag, hvor en 10-årig bliver befølt af en 35-årig, mens de sover i samme seng (og hvor befølingen har karakter af andet seksuelt forhold), vil efter det nuværende foranstaltningsniveau og afhængig af de konkrete omstændigheder i sagen blive afgjort med anstaltsanbringelse i mellem 4 og 6 måneder. Med forslaget lægges der op til, at en tilsvarende sag afgøres med anstaltsanbringelse i mellem 6 og 9 måneder.

Udmåling af foranstaltning vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, herunder lovovertrædelsens grovhed og gerningsmandens personlige forhold, jf. kriminallovens § 121.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Kriminallovens § 111 kriminaliserer hæleri.

Det foreslås at indsætte en ny selvstændig bestemmelse om hvidvask i kriminallovens § 111 a (jf. lovforslagets § 1, nr. 4), som vil omfatte en del af de handlinger, der i dag er dækket af hæleribestemmelsen i § 111.

I konsekvens heraf foreslås det, at kriminalloven § 111 om hæleri fremover ikke skal omfatte forhold, der er omfattet af den foreslåede selvstændige hvidvaskbestemmelse i § 111 a.

Forslaget indebærer, at handlinger, der er omfattet af den foreslåede § 111 a, fremover skal behandles efter denne bestemmelse og ikke efter § 111.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til nr. 4 nedenfor.

Til nr. 4

I medfør af § 111 dømmes den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opstået ved en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en overtrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det, at udskille en del af hæleribestemmelsen til en selvstændig bestemmelse om hvidvask, sådan at kriminalloven fremover vil indeholde en selvstændig bestemmelse om hvidvask.

Den foreslåede bestemmelse kriminaliserer navnlig nogle af de handlinger, som i dag er omfattet af kriminallovens § 111 om hæleri. Endvidere udvides kriminaliseringen til også at omfatte hvidvask af udbytte af egne forhold, der kan medføre et kriminalretligt ansvar (såkaldt selvhvidvask), jf. nærmere nedenfor.

Bestemmelsen kriminaliserer således visse handlinger med hensyn til udbytte af en kriminaliseret lovovertrædelse (førforbrydelsen). Det er kun handlinger, der foretages, efter at førforbrydelsen er begået, som er omfattet af bestemmelsen. Handlinger foretaget før dette tidspunkt vil i stedet kunne foranstalles som medvirken til førforbrydelsen, hvis det fornødne forsæt er til stede. Der vil også kunne foranstalles for medvirken til førforbrydelsen, hvis der før fuldbyrdelsen af førforbrydelsen er truffet aftale om, at den pågældende efterfølgende skal hvidvaske udbyttet. Der henvises i den forbindelse også til bemærkningerne nedenfor om forholdet mellem det kriminalretlige ansvar for førforbrydelsen og efter den foreslåede bestemmelse om hvidvask.

Bestemmelsen omfatter hvidvask af penge, som direkte eller indirekte er udbytte af enhver kriminaliseret lovovertrædelse.

Det kræves ikke, at nogen er dømt eller kan dømmes for førforbrydelsen. Det er heller ikke et krav, at det påvises, hvilken førforbrydelse udbyttet stammer fra. Det vil være tilstrækkeligt til at dømme for hvidvask, at det bevises, at udbyttet stammer fra en eller flere ikke nærmere konkretiserede kriminaliseret lovovertrædelser. Kan det ikke anses for bevist, at udbyttet stammer fra en eller flere kriminaliserede lovovertrædelser, kan der dømmes for forsøg på hvidvask, hvis tiltalte havde forsæt til, at udbyttet stammede fra en eller flere kriminaliserede lovovertrædelser.

Bestemmelsen omfatter også hvidvask af udbytte af en kriminaliseret lovovertrædelse, der er begået i udlandet, herunder tilfælde, hvor førforbrydelsen ikke er undergivet grønlandsk straffemyndighed. Det er i sådanne tilfælde tilstrækkeligt, at førforbrydelsen ville have været kriminaliseret efter grønlandsk ret, hvis en tilsvarende handling var foretaget i Grønland. Dette

kan eksempelvis være relevant ved bestemmelser om kriminalretligt ansvar, der efter grønlandsk ret er territorielt begrænsede.

Bestemmelsen omfatter ethvert udbytte af en kriminaliseret lovovertrædelse, herunder surrogater og frugter, f.eks. renter.

Bestemmelsen tager imidlertid sigte på hvidvask af penge. Dette gælder, både når det direkte udbytte af førforbrydelsen er penge, og når et udbytte i andet end penge er blevet omsat til penge, som derefter hvidvaskes. Penge omfatter det, der er almindeligt accepteret som betalingsmiddel i en eller flere stater. Penge omfatter både kontanter og kontoindeståender. De virtuelle valutaer, som kendes i dag (f.eks. bitcoin), har ikke en sådan funktion som almindeligt betalingsmiddel, at de udgør penge i bestemmelsens forstand.

Bestemmelsen tager således ikke sigte på den første omsætning til penge eller håndtering i øvrigt af et udbytte, som består i andet end penge. Det gælder eksempelvis køb og salg eller udlejning af genstande, som er stjålet eller i øvrigt fravendt nogen ved en kriminaliseret lovovertrædelse, såvel som transport eller opbevaring af sådanne genstande. Handlinger af denne karakter vil således uændret kunne foranstaltes som hæleri efter kriminallovens 111, når handlingerne foretages af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen. For så vidt angår gerningsmandens egen umiddelbare udnyttelse af et udbytte i andet end penge, eksempelvis gennem brug, salg eller udlejning, gælder ligeledes uændret, at dette ikke er særskilt kriminaliseret, idet foranstaltningen for førforbrydelsen fastsættes bl.a. under hensyn til gerningsmandens mulighed for på denne måde at få nytte af udbyttet.

Det anførte gælder også i tilfælde, hvor genstande ændres for at skjule, at de stammer fra kriminalitet. Som eksempler kan nævnes, at en stjålet motorcykel skilles ad og sælges som reservedele, at stelnummeret på en stjålet cykel ændres, eller at en stjålet bil omlakeres eller forsynes med nye nummerplader. Bistand hertil vil således uændret kunne foranstaltes som hæleri efter kriminallovens § 111, mens gerningsmanden til førforbrydelsens egne handlinger af denne karakter skal bedømmes efter lovgivningen i øvrigt. Det er eksempelvis selvstændigt kriminaliseret at køre i en uindregistreret eller afregistreret bil. Hertil kommer, at hvis gerningsmanden sælger stjalne genstande til en godtroende erhverver, vil der ofte være tale om bedrageri efter kriminallovens § 104.

Bestemmelsen vil omfatte eventuelle efterfølgende hvidvaskhandlinger med hensyn til penge, som er opnået ved eksempelvis salg eller udlejning af stjålne genstande.

Det foreslås, at bestemmelsen skal omfatte den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en kriminaliseret lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse. Som nævnt betyder det, at den første konvertering til penge af udbytte i andet af penge falder uden for bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter eksempelvis veksling af udbyttet til en anden valuta og overførsel af udbyttet til en anden person, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse.

Den blotte indsættelse af udbyttet på en bankkonto eller overførsel mellem to almindelige konti, eksempelvis lønkonto, budgetkonto eller opsparingskonto, som tilhører samme person, er ikke omfattet af bestemmelsen. En overførsel til en konto, som tilhører en anden person eller til en konto i et andet land, vil imidlertid være omfattet, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Investering af pengene, være sig i værdipapirer, fast ejendom eller andet, vil også være en konvertering, der er omfattet af bestemmelsen, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Dette gælder også ved investering i (køb af) virtuel valuta (f.eks. bitcoin).

Bestemmelsen vil i kraft af den almindelige medvirkensregel i kriminallovens § 13 også omfatte den, der i forbindelse med eller med henblik på konvertering eller overførsel af penge skjuler eller tilslører udbyttets karakter, oprindelse, placering eller bevægelser, rådigheden eller rettigheder over det eller ejendomsretten til det. Som eksempel kan nævnes fremstilling af dokumenter, der angiver en urigtig lovlig oprindelse til udbyttet, eksempelvis i form af lån, tilbagebetaling af lån, salgssum eller overskud af erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen omfatter ikke den blotte modtagelse eller opbevaring af udbytte. Handlinger af denne karakter vil således uændret kunne foranstalles som hæleri efter kriminallovens § 111, når handlingerne foretages af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen.

Transport af kontante penge vil være omfattet af bestemmelsen, hvis transporten indebærer, at udbyttet overføres fra en person til en anden eller til et andet land. Transport, der alene går ud på for en anden at flytte kontante penge fra et sted i landet til et andet, vil derimod uændret skulle henføres under kriminallovens § 111. Det anførte gælder, både når det oprindelige udbytte bestod i kontante penge, og når udbytte i anden form er blevet omsat til kontante penge.

Bestemmelsen omfatter handlinger foretaget af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen, såvel som handlinger foretaget af personer, der har medvirket til førforbrydelsen. Kriminalretligt ansvar i sammenstød finder anvendelse, jf. nærmere nedenfor.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene håndterer udbytte i andet end penge. Dette skyldes, at den foreslåede bestemmelse som beskrevet ovenfor i det hele taget ikke tager sigte på sådanne handlinger, heller ikke når de foretages af andre end gerningsmanden til førforbrydelsen. Som eksempler kan nævnes brug, salg, udlejning, udlån, opbevaring, transport eller håndtering i øvrigt af stjålne genstande.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder også uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene opbevarer penge, transporterer penge inden for samme land, indsætter penge på sin egen bankkonto i samme land eller anvender penge på forbrug. Dette gælder, hvad enten pengene er det oprindelige udbytte, eller det oprindelige udbytte er blevet omsat i penge, og skyldes, at sådanne handlinger ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Gerningsmanden til førforbrydelsen vil derimod være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende eksempelvis veksler penge enten til en anden valuta eller til pengesedler i samme valuta, som er vanskeligere at spore end det oprindelige udbytte. Det er efter den foreslåede bestemmelse en forudsætning, at konverteringen sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der kan være tilfælde, hvor en veksling ikke sker helt eller delvis med dette formål, men eksempelvis alene med henblik på almindeligt forbrug under en ferie i et andet land.

Gerningsmanden til førforbrydelsen vil ligeledes være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende eksempelvis investerer penge i

værdipapirer, fast ejendom eller andet. Der kan være grænsetilfælde mellem investering og forbrug, men hvis den købte genstand har en betydelig gen-
salgsværdi både absolut og relativt i forhold til anskaffelsesprisen, må an-
skaffelsen anses som en investering, selv om genstanden også har brugs-
værdi. Afhængig af de nærmere omstændigheder kan det eksempelvis gælde
biler, både, kostbare ure eller smykker, dyrt pelsværk, årgangsvine og kunst-
genstande.

De anførte eksempler illustrerer undergrænsen for hvidvask. Gerningsman-
den til førforbrydelsen vil også overtræde den foreslåede bestemmelse, hvis
den pågældende deltager i mere avancerede hvidvaskhandlinger, hvori ind-
går eksempelvis selskabskonstruktioner, proformatransaktioner, stråmænd,
spejlhandler eller andre konverteringer eller overførsler gennem flere led
og/eller flere lande.

Kriminalretligt ansvar i sammenstød vil finde anvendelse. Det betyder, at et
kriminalretligt ansvar for førforbrydelsen absorberer et kriminalretligt an-
svar efter den foreslåede hvidvaskbestemmelse for så vidt angår forhold, der
knytter sig accessorisk til førforbrydelsen som normalt forekommende bi-
omstændigheder. I praksis vil gerningsmanden til førforbrydelsen derfor
især kunne omfattes af den foreslåede hvidvaskbestemmelse, hvis de hvid-
vaskhandlinger, den pågældende har foretaget, går væsentligt ud over sæd-
vanlig håndtering af udbyttet af en lovovertrædelse.

I det omfang det kriminalretlige ansvar efter den foreslåede hvidvaskbe-
stemmelse ikke absorberes af kriminalretligt ansvar for førforbrydelsen,
skal spørgsmålet om forældelse af det kriminalretlige ansvar vurderes sær-
skilt for førforbrydelsen og den foreslåede hvidvaskbestemmelse. Der vil
således kunne være tilfælde, hvor det kriminalretlige ansvar for førforbry-
delsen er forældet, men hvor gerningsmanden til førforbrydelsen stadig kan
idømmes et kriminalretligt ansvar for hvidvask, enten på grund af en læn-
gere forældelsesfrist, eller fordi hvidvasken er foretaget på et senere tids-
punkt.

Bestemmelsen omfatter forsætlige forhold, jf. kriminallovens § 11. Forsæt
kan i overensstemmelse med almindelige kriminalretlige principper og af-
hængig af sagens nærmere omstændigheder bl.a. bevises på grundlag af ob-
jektive kendsgerninger.

Juridiske personer kan idømmes et kriminalretligt ansvar for hvidvask, jf. kriminallovens § 17 og kapitel 5. Både den juridiske person og de fysiske personer, der inden for dens virksomhed har begået hvidvasken, kan således dømmes for forbrydelsen.

Forsøg og medvirken til hvidvask kan foranstalles efter de almindelige regler i kriminallovens §§ 12 og 13.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 og 7

Efter kriminalloven er konfiskation en foranstaltning, der ikke kan anvendes over for et barn under 15 år.

Med lovforslagets § 1, nr. 5 og 7, foreslås det at ændre strukturen i forhold til konfiskationsreglerne, således at der skabes mulighed for at foretage konfiskation i medfør af kriminallovens §§ 166-170 hos børn under 15 år. Det er af lovtekniske årsager nødvendigt at nyaffatte bestemmelserne om konfiskation, men der er ikke herved tilsigtet anden ændring af reglerne, end at der gives mulighed for konfiskation i forhold til børn under 15 år.

Med de foreslåede ændringer vil politiet i Grønland f.eks. kunne konfiskere et udbytte hos en person på 14 år. Politiet vil endvidere kunne konfiskere fiskegarn hos et barn under 15 år, hvis det er brugt til ulovligt fiskeri.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

I medfør af kriminallovens § 135 kan retten i en dom fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen undergives forskellige former for behandling, herunder misbrugsafvænning, lægelig behandling eller psykiatrisk/sexologisk behandling.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at der i kriminalloven § 135 om dom til tilsyn præciseres, at der er hjemmel til at fastsætte vilkår om psykologbehandling i forbindelse med afsigelse af domme til tilsyn. Ændringen har navnlig til formål at tydeliggøre denne mulighed, når der afsiges domme til tilsyn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Efter kriminallovens § 168, stk. 1, kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Med den nuværende formulering af kriminallovens § 168 er det muligt at foretage udvidet konfiskation i en sag, hvor en person f.eks. dømmes for besiddelse af 8 kg hash, idet foranstaltningen for besiddelse af 8 kg hash efter retspraksis er omkring 2 års anstaltsanbringelse og således anses som en grov lovovertrædelse, der falder ind under bestemmelsens anvendelsesområde. Grænsen for, hvornår bestemmelsen efter gældende ret anvendes i tilfælde af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, er omkring 3 kg hash, hvor foranstaltningen ligger på omkring anstaltsanbringelse i et år.

Med lovforslagets § 1, nr. 8, foreslås det at udvide adgangen i kriminallovens § 168 til at foretage udvidet udbyttekonfiskation i Grønland til at omfatte alle sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. I denne type sager er det således ikke længere nødvendigt, at der er tale om en grov lovovertrædelse.

Ændringen vil betyde, at hvis en person er dømt for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer ved for eksempel at besidde 2 kg. hash, vil der kunne ske konfiskation af større formuegoder, som den pågældende ejer, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at formuegoderne er erhvervet på lovlig vis. Tilsvarende vil større formuegoder, som en person, der dømmes for indsmugling af særlig grov karakter, ejer, kunne konfiskeres, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at formuegoderne er erhvervet på lovlig vis.

Det skal fremhæves, at det fortsat er et krav for anvendelse af den udvidede udbyttekonfiskation efter § 168 i kriminalloven, at den pågældende er dømt for en lovovertrædelse, der kan give et betydeligt udbytte. Dømmes den pågældende således alene for besiddelse af en mindre mængde euforiserende stof, der ikke ville kunne indbringe den pågældende et betydeligt udbytte,

vil denne betingelse ikke være opfyldt. Dette betyder, at den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 168 navnlig vil få betydning for mere alvorlige overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer og derved ramme personer, som lever af eller har betydelige indtægter ved kriminalitet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

I medfør af kriminallovens § 196, stk. 1, skal en foranstaltning med anstaltsanbringelse, så vidt det er muligt fuldbyrdes i nærheden af den dømtes hjemsted (nærhedsprincippet). Efter kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 1-5, er det muligt at fravige nærhedsprincippet i en række forskellige situationer.

Det foreslås at tilføje en ny bestemmelse i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 4, hvorefter nærhedsprincippet kan fraviges for at yde den dømte pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand.

Den foreslåede bestemmelse vil gøre det muligt at fravige nærhedsprincippet for f.eks. at placere en dømt med henblik på at yde denne pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand, når den dømte skal afsone en foranstaltning med anstaltsanbringelse.

Bestemmelsen vil således f.eks. kunne bruges til at anbringe seksualforbrydere i Anstalten i Nuuk. Samtidig præciseres muligheden for at anbringe kvinder i særlige afdelinger til kvinder, hvilket er praksis i Kriminalforsorgen i Grønland.

Det foreslås i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 5, at nærhedsprincippet kan fraviges for at undgå, at den indsatte afsoner i en institution, hvor en af den indsattes nærtstående gør tjeneste. Bestemmelsen har til formål at undgå, at der opstår mistanke om, at den ansatte ikke kan udføre tjenesten korrekt og uafhængigt.

Bestemmelsen forudsættes anvendt mere restriktivt end den tilsvarende bestemmelse i den danske straffuldbyrdeslov, idet fravigelse af nærhedsprincippet i Grønland pga. bl.a. de geografiske afstande typisk er mere indgribende for den domfældte, end det typisk vil være i Danmark.

Det foreslås i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 6, at nærhedsprincippet kan fraviges for at undgå, at den dømte afsoner i en institution i tilfælde, hvor den dømte har begået en forbrydelse mod en ansat, der gør tjeneste i institutionen, eller dennes nærtstående.

Bestemmelsen indebærer, at nærhedsprincippet kan fraviges for at undgå, at den dømte afsoner i en institution i tilfælde, hvor den dømte har begået en forbrydelse mod en ansat, der gør tjeneste i institutionen, eller dennes nærtstående, idet hensynet til den ansatte i sådanne situationer efter en konkret vurdering bør kunne begrunde, at nærhedsprincippet fraviges. Det er efter lovforslaget ikke et krav, at den dom, der skal afsones, vedrører det forhold, som den pågældende har begået mod en ansat i institutionen eller mod den ansattes nærtstående.

Bestemmelsen forudsættes anvendt mere restriktivt end den tilsvarende bestemmelse i den danske straffuldbyrdeslov, idet fravigelse af nærhedsprincippet i Grønland pga. bl.a. de geografiske afstande typisk er mere indgribende for den domfældte, end det typisk vil være i Danmark. Anvendelsen af bestemmelsen skal dog ske med behørig hensyntagen til den ansatte i institutionen.

De foreslåede bestemmelser i kriminallovens § 196, stk. 2, nr. 4-6, svarer til den danske straffuldbyrdeslovs § 23, stk. 2, nr. 4, 7 og 8, jf. lovbekendtgørelse nr. 1333 af 12. december 2019.

De gældende bestemmelser i nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 7 og 8.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

I medfør af kriminallovens § 215, stk. 1, har en indsat har ret til mindst ét ugentligt besøg af mindst én times varighed og så vidt muligt af to timers varighed. For indsatte, som ikke har tilladelse til udgang, bør der så vidt muligt gives tilladelse til besøg i videre omfang. Efter stk. 3 kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til besøg.

Det foreslås, at indføre en ny bestemmelse, hvoraf det fremgår udtrykkeligt, at institutionen kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående

tilladelse til at besøge den indsatte. Det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge. Undersøgelsen kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgens institutioner i Grønland får mulighed for fremover at stille vilkår om, at besøgende lader sig undersøge i videre omfang, end reglerne tillader i dag.

Forslaget skal ses i sammenhæng med risikoen for indsmuglinger i forbindelse med besøg til de indsatte, og det findes nødvendigt at udvide institutionernes muligheder for at sikre sig mod, at besøgende smugler effekter, herunder euforiserende stoffer og ulovlige genstande i øvrigt, ind i institutionerne.

Forslaget giver institutionerne mulighed for at foretage visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, samt nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.

Det bemærkes, at forslaget ikke indebærer, at institutionerne vil kunne gennemtvinge undersøgelserne uden den besøgendes medvirken. Den besøgende vil således fortsat kunne nægte at lade sig undersøge, hvilket kan have den virkning, at besøget afvises. Endvidere vil undersøgelsernes omfang fortsat blive afpasset efter en konkret risikovurdering.

Den foreslåede bestemmelse giver for det første adgang til at foretage visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet. Dette kan ske ved at klappe og beføle uden på tøjet af den besøgende. Herved indføres der adgang til ved beføling gennem tøjet at undersøge, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet.

Det forudsættes, at denne form for visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, i givet fald skal foretages af personale af samme køn som den besøgende.

Begrebet ”visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet”, omfatter endvidere de eksisterende undersøgelsesformer, som er nævnt i besøgsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, jf. ovenfor under pkt. 2.7.1.1. Visitation kan således også foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise

genstande, som den besøgende har i lommer mv., ligesom der kan ske eftersyn af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, ved anvendelse af metaldetektor. Endvidere vil visitation kunne ske ved, at den besøgende efter kriminalforsorgens anmodning lader sig undersøge af kriminalforsorgens narkotikahunde.

Den foreslåede bestemmelse giver for det andet adgang til at foretage en nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning. Med udtrykket yderbeklædning sigtes som hidtil til beklædningen indtil undertøjet. En nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning vil som hidtil skulle gennemføres ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning indtil undertøjet, med henblik på at institutionen kan foretage en nærmere undersøgelse af yderbeklædningen.

Der vil herudover kunne foretages en nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter, herunder tøj, som den besøgende ikke er iført.

Den nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter indebærer, at institutionen kan gennemse og undersøge lommer, tasker mv., ligesom lommer og tasker m.v. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet. Undersøgelsen kan ske ved anvendelse af metaldetektor.

Der tilsigtes ingen ændringer i reglerne i besøgsbekendtgørelsens § 12 vedrørende gennemførelsen af den nærmere undersøgelse af besøgendes yderbeklædning, jf. herom ovenfor under pkt. 2.7.1.1.

Det bemærkes, at det fortsat er hensigten, at nærmere undersøgelse af besøgendes yderbeklædning alene kan foretages, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at de besøgende vil foretage indsmugling. Derimod kan visitation af det tøj, som den besøgende er iført, samt nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter foretages, selv om der ikke foreligger en sådan mistanke.

Det bemærkes, at der med den foreslåede bestemmelse (fortsat) vil være lovhjemmel til, at undersøgelse af besøgende i åbne institutioner kan ske i samme omfang som i lukkede institutioner. Nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes ret til besøg, herunder undersøgelse af de besøgende, vil som hidtil blive fastsat administrativt, jf. kriminallovens § 215, stk. 3, der med forslaget bliver stk. 4, og den foreslåede bestemmelse er ikke til

hinder for, at der i den forbindelse efter behov kan skelnes mellem åbne og lukkede institutioner.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 11

I medfør af § 215, stk. 3 kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i retten til indsattes ret til besøg.

Efter bestemmelsen kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætte regler om begrænsninger i retten til besøg ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder om adgang til at træffe bestemmelse om forbud mod besøg af bestemte personer og om overvåget besøg, og om adgang til at fastsætte som vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sin yderbeklædning undersøge.

Med lovforslaget § 1, nr. 11, foretages en sproglig ændring af bestemmelsen i lyset af forslaget om at indsætte et nyt stk. 3 i § 215.

Bestemmelsen vil kunne anvendes som hidtil, ligesom bestemmelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler om de yderligere vilkår for en besøgstilladelse, herunder de muligheder for at undersøge besøgende, der følger af forslaget til § 215, stk. 3, i dette lovforslag. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om undersøgelse af besøgende ved brug af narkotikahund.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7.1 og 2.7.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 12

Det fremgår af kriminallovens § 221, stk. 1, at kriminalforsorgen kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en række hensyn er opfyldt. Efter kriminallovens § 221, stk. 2, kan institutionens leder træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsattes person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. I kriminallovens § 221, stk. 3 og 4, beskrives hvornår og hvordan undersøgelsen skal finde sted.

Med lovforslagets § 1, nr. 12, foreslås det at indføre regler for Grønland om en generel ordning om urin- og udåndingsprøve af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner både ved konkret mistanke og ved stikprøvekontrol. Det foreslås således, at der kan træffes bestemmelse om, at en indsat skal afgive udåndingsprøve eller urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Med den foreslåede bestemmelse gives der i *stk. 1* mulighed for at foretage stikprøvevis urinprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt misbrug af euforiserende stoffer og andre stoffer, som er forbudt efter den almindelige lovgivning, f.eks. anabolske steroider. Indsatte vil således på tilfældige tidspunkter og steder kunne afkræves urinprøver med det formål at kontrollere, om de indsatte misbruger euforiserende stoffer og andre ulovlige stoffer. Det foreslås herudover, at der gives mulighed for at foretage udåndingsprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt indtagelse af alkohol. Denne del af forslaget vil også indebære, at indsatte på tilfældige tidspunkter og steder vil kunne afkræves udåndingsprøve med det formål at kontrollere, om de indsatte indtager alkohol.

Iværksættelse af urinprøvekontrol og udåndingsprøvekontrol efter den foreslåede bestemmelse forudsætter ikke, at der kan påvises en konkret mistanke mod den indsatte om misbrug af alkohol og euforiserende stoffer mv. Urinprøve og udåndingsprøve kan herefter afkræves indsatte rutinemæssigt og stikprøvevis, når dette findes hensigtsmæssigt og ud fra en saglig vurdering, herunder navnlig ud fra præventive hensyn. Det er ikke en betingelse, at det konkret kan påvises, at kontrollen er afgørende for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes over for såvel en større personkreds, f.eks. en eller flere institutioner eller afdelinger, som over for enkelte indsatte.

Bestemmelse om gennemførelse af urinprøvekontrol og udåndingsprøvekontrol kan alene træffes af institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil.

I *stk. 2* angives det, at bestemmelsen i § 221, stk. 4, også finder anvendelse på indgreb efter den foreslåede bestemmelse.

Heraf følger, at indgrebet skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Dette indebærer blandt andet, at der ved afgivelsen af urinprøve og udåndingsprøve ikke bør være andre indsatte til stede.

Det forudsættes i øvrigt, at indgreb efter den foreslåede bestemmelse i § 221 a alene finder sted, hvis indgrebet er begrundet i saglige hensyn.

Hvis afgivelsen af urinprøve forudsætter hel eller delvis afklædning af den indsatte, må indgrebet kun undtagelsesvis foretages eller overværes af andre end personer af samme køn som den indsatte eller sundhedspersonale.

Det foreslås i *stk. 3* at give ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland hjemmel til at udstede nærmere regler for gennemførelse af rutinemæssig urinprøvekontrol og udåndingsprøvekontrol. Dette svarer til den gældende ordning i medfør af § 221 i kriminalloven om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum, jf. § 221, stk. 5. Der er med hjemmel i § 221, stk. 5, ved bekendtgørelse nr. 1175 af 9. december 2009 fastsat nærmere regler herom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 og 14

I medfør af kriminallovens § 226 kan en indsat af institutionens leder eller den, der er bemyndiget dertil, ikendes en disciplinær foranstaltning ved ikke at efterkomme en anvisning efter § 202. Ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå. Ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 210, stk. 1. Ved overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen. Ved overtrædelse af regler fastsat af ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre en disciplinær foranstaltning. Og ved overtrædelse af regler fastsat af institutionens leder, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre en disciplinær foranstaltning.

Med lovforslagets § 1, nr. 13 og 14, foreslås det, at det i kriminallovens § 226 om disciplinære overtrædelser tilføjes, at nægtelse af afgivelse af urin- eller udåndingsprøve efter den foreslåede bestemmelse skal kunne medføre

en disciplinær foranstaltning, idet ændringen i lovforslagets § 1, nr. 12, ellers kun må forventes at få meget begrænset effekt.

Det foreslås i kriminallovens § 226, *nr. 4 og 5*, at der skabes hjemmel til at ikende en indsat en disciplinær foranstaltning, hvis den pågældende nægter at afgive urinprøve eller udåndingsprøve efter den foreslåede § 221 a, eller hvis den indsatte har indtaget alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Det foreslås i kriminallovens § 227, *stk. 2, nr. 3*, at der skabes hjemmel til at anvende anbringelse i enrum som disciplinær reaktion over for indsatte, der nægter at afgive urinprøve eller udåndingsprøve. Efter gældende ret er der bl.a. mulighed for at anvende enrum i tilfælde, hvor den indsatte har indtaget ulovlige euforiserende stoffer. Forslaget indebærer, at enrum vil kunne anvendes som disciplinær foranstaltning ved nægtelse af afgivelse af urinprøve med henblik på kontrol for euforiserende stoffer mv. såvel som ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve med henblik på kontrol for indtag af alkohol.

Med den foreslåede hjemmel i stk. 2, nr. 3, sikres det, at en indsat ikke for at undgå en disciplinær foranstaltning i form af enrum kan nægte at medvirke til afgivelse af urinprøve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1 og 3

I medfør af § 44, stk. 2, i retsplejelov for Grønland skal der ikke medvirke domsmænd i sager, hvor der, hvis tiltalte findes skyldig, ikke kan blive tale om en mere indgribende foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

I medfør af § 452, stk. 2, i retsplejelov for Grønland fremgår, at hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald, eller nægter at afgive forklaring, kan retten i stedet for behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen

ikke er rejst spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte.

Med lovforslagets § 2, nr. 1 og 3, foretages en ændring, der er en konsekvens af, at det foreslås at indføre et afsnit III l i kriminalloven om andre retsfølger af en forbrydelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse om begæring af offentlig påtale i § 311 a i retsplejelov for Grønland.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der fastsættes regler for behandlingen af sager, hvor der er betinget offentlig påtale.

Bestemmelsen foreslås indført som konsekvens af indførelsen af betinget offentlig påtale i kriminalloven af en række nærmere angivne sager om ærefornærmelser.

Det foreslås i § 311 a, stk. 1, at det fastsættes, at hvis offentlig påtale efter lovgivningen er betinget af en begæring, kan påtale kun ske, hvis begæring herom fremsættes af en, der efter § 302 er berettiget til at foretage privat påtale. En anmeldelse fra den berettigede vil blive anset som en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen. Er privat påtale begyndt, kan offentlig påtale ikke begæres. Påtalemyndigheden kan nægte at efterkomme en begæring om offentlig påtale, der udelukker nogen medskyldig fra forfølgningen. Angår begæringen kun nogle af de skyldige uden at udelukke mulige medskyldige, kan påtalemyndigheden udstrække forfølgningen til disse, medmindre den berettigede efter at have haft lejlighed til at udtale sig herom modsætter sig dette. I så fald finder 4. pkt. anvendelse.

Dette indebærer for det første, at offentlig påtale i sager, der er betinget af en begæring kun kan ske, hvis begæringen fremsættes af en, der efter § 302 er berettiget til at foretage privat påtale. Det vil sige, at forurettede selv kan fremsætte en begæring om påtale. Er forurettede umyndig, finder reglerne

om umyndiges processuelle stilling tilsvarende anvendelse. Når den forurettede er død, eller når en handling rettet mod en afdød er kriminel, tilkommer retten til påtale den afdødes ægtefælle, samlever, forældre, børn eller søskende.

For det andet vil en anmeldelse fra den berettigede anses for en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen. Det indebærer, at en anmeldelse til politiet fra en person, der efter § 302 i retsplejelov for Grønland er berettiget til at fremsætte begæring om offentlig påtale, skal anses som en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen.

For det tredje kan offentlig påtale ikke begæres, hvis privat påtale er begyndt.

For det fjerde kan påtalemyndigheden nægte at efterkomme en begæring om offentlig påtale, der udelukker nogen medskyldig fra forfølgningen.

For det femte kan påtalemyndigheden udstrække en begæring om offentlig påtale til også at omfatte medskyldige, medmindre den berettigede efter at have haft lejlighed til at udtale sig modsætter sig dette. Hvis dette er tilfældet, finder 4. pkt. anvendelse, jf. beskrivelsen ovenfor om påtalemyndigheden.

Den forurettedes begæring er dog ikke nødvendig efter kriminallovens § 317, stk. 1, i sager, hvor almene hensyn kræver påtale.

Det foreslås i § 311 a, stk. 2, at statsadvokaten og politidirektøren uanset bestemmelsens stk. 1 kan foretage uopsættelige handlinger, når forholdet må antages at være, at den, der kan beslutte eller begære påtale, ubekendt, og omstændighederne gør det antageligt, at påtale vil blive besluttet eller begæret. Tilbagekaldes en begæring efter stk. 1, inden der er afsagt dom, standses forfølgningen, medmindre påtalemyndigheden skønner, at almene hensyn kræver, at forfølgningen fortsættes.

Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 720, stk. 1 og 2, jf. lov-bekendtgørelse nr. 1145 af 29. september 2020.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den XX.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret ved § 2 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 20. ----

Stk. 2. Overtrædelse af § 99 er undergivet privat påtale.

1. I § 20, *stk. 2*, indsættes efter »påtale.«: »Efter forurettedes anmodning kan offentlig påtale ske

- 1) i sager, hvor en alvorlig beskyldning er usand,
- 2) i sager, hvor en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede,
- 3) i sager, hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv, eller
- 4) i sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.«.

Gældende formulering

§ 77. ---

Stk. 2. Det samme gælder den, der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold ved ulovlig tvang, jf. § 91.

§ 111. For hæleri dømmes den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden u byttet af en overtrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar.

Stk. 2. ---

Lovforslaget

2. I § 77 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Ved fastsættelse af foranstaltning skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, når den er begået mod en person under 18 år.«.

3. I § 111, *stk. 1*, indsættes efter »der kan medføre et kriminalretligt ansvar,«: »medmindre forholdet er omfattet af § 111 a,«.

4. Efter § 111 indsættes:

»**§ 111 a.** For hvidvask dømmes den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en forbrydelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.«.

Gældende formulering

§ 120. Rettighedsfortabelse, jf. kapitel 36, og konfiskation jf. kapitel 37, kan idømmes i forbindelse med enhver anden foranstaltning.

§ 135. Retten kan i dommen fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen

1-2) ---

3) undergiver sig psykiatrisk/sexologisk behandling.

Stk. 2. ---

Lovforslaget

5. I § 120 udgår: » og konfiskation, jf. kapitel 37,«.

6. I § 135, *stk. 1, nr. 3*, indsættes efter »undergiver sig«: »psykologisk eller«.

Kapitel 37

Konfiskation

§ 166. Udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Stk. 2. Såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af

- 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse,
- 2) genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og
- 3) genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 4. I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

7. Kapitel 37 ophæves, og i stedet indsættes:

»Afsnit III

Andre retsfølger af en forbrydelse

Kapitel 37

Konfiskation

§ 166. Udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Stk. 2. Hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af

- 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse,
- 2) genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og
- 3) genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 5. I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.

Stk. 6. Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.

§ 167. Konfiskation efter § 166, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Stk. 2. Konfiskation af de i § 166, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet.

Stk. 3. Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i stk. 2 anførte.

Stk. 4. Har en af de i stk. 1 og 2 nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 166, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i

Stk. 4. I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Stk. 5. I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.

Stk. 6. Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.

§ 167. Konfiskation efter § 166, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Stk. 2. Konfiskation af de i § 166, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet.

Stk. 3. Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i stk. 2 anførte.

Stk. 4. Har en af de i stk. 1 og 2 nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 166, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi

denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave.

Stk. 5. Hvis en person, der har konfiskationsansvar efter stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 166, stk. 1.

§ 168. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det

konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave.

Stk. 5. Hvis en person, der har konfiskationsansvar efter stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 166, stk. 1.

§ 168. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af

samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5. I stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

§ 169. Sker der konfiskation efter § 166, stk. 1, eller § 168, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet.

Stk. 2. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 166, stk. 2 og 4, såfremt der ved dommen træffes bestemmelse derom.

Stk. 3. Har den dømte i et af de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende.

formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5. I stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

§ 169. Sker der konfiskation efter § 166, stk. 1, eller § 168, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet.

Stk. 2. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 166, stk. 2 og 4, såfremt der ved dommen træffes bestemmelse derom.

Stk. 3. Har den dømte i et af de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning

Gældende formulering

§ 170. Genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 166, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

§ 168. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

1) ---

2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2-5. ---

Lovforslaget

efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende.

§ 170. Genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 166, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.«

Afsnit III og IV bliver herefter afsnit IV og V.

8. I § 168, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »lovovertrædelse«:
»eller en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer«.

Gældende formulering

§ 196. ---

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., kan fraviges,

1-3) ---

4) hvis det må anses for nødvendigt for at beskytte den dømte mod overgreb, eller

5) hvis den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Stk. 3. ---

§ 215. ---

Stk. 2-3. ---

Lovforslaget

9. I § 196, *stk. 2*, indsættes efter *nr. 3* som nye numre:

»4) for at yde den dømte pædagogisk, lægelig eller anden særlig bistand,

5) for at undgå, at den indsatte afsoner i en institution, hvor en af den indsattes nærtstående gør tjeneste,

6) for at undgå, at den dømte afsoner i en institution i tilfælde, hvor den dømte har begået en forbrydelse mod en ansat, der gør tjeneste i institutionen, eller dennes nærtstående,«.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 7 og 8.

10. I § 215 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Institutionen kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse til at besøge den indsatte. Det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge. Undersøgelsen kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

Gældende formulering

§ 215. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i retten efter stk. 1, 1. pkt.

§ 221.

Lovforslaget

11. I § 215, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, ændres: »efter stk. 1, 1. pkt.« til: »til besøg«.

12. Efter § 221 indsættes:

»§ 221 a. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive udåndingsprøve eller urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Stk. 2. § 221, *stk. 4*, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelsen af udåndingsprøvekontrol og urinprøvekontrol.«.

Gældende formulering

§ 226. En indsat kan af institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, ikendes disciplinær foranstaltning

1-3) ---

4) ved overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen,

5) ved overtrædelse af regler, fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning, og

6) ved overtrædelse af regler, fastsat af institutionens leder, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning.

§ 227. ---

Stk. 2. Anbringelse i enrum kan dog kun anvendes for følgende overtrædelser:

1-2) ---

3) vold eller trusler om vold mod medindsatte eller personale

4) indsmugling, besiddelse eller indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer, og

5) andre grove eller oftere gentagne overtrædelser.

Stk. 3-5. ---

Lovforslaget

13. I § 226 indsættes efter nr. 3:

»4) ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve efter § 221 a,

5) ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning,«.

Nr. 4-6 bliver herefter nr. 6-8.

14. I § 227, *stk. 2*, indsættes efter nr. 2:

»3) nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve efter § 221 a,«

Nr. 3-5 bliver herefter nr. 4-6.

§ 2

Gældende formulering

§ 44. ---

Stk. 2. Domsmænd medvirker ikke i sager, hvor der, hvis tiltalte findes skyldig, ikke kan blive tale om en mere indgribende foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Stk. 3. ---

Lovforslaget

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 44, *stk. 2*, indsættes efter »indgribende foranstaltning«: »eller retsfølge«.

»§ 311 a. Hvis offentlig påtale efter lovgivningen er betinget af en begæring, kan påtale kun ske, hvis begæring herom fremsættes af en der efter § 302 er berettiget til at foretage privat påtale. En anmeldelse fra den berettigede anses som en begæring om offentlig påtale, medmindre andet fremgår af anmeldelsen. Er privat påtale begyndt, kan offentlig påtale ikke begæres. Påtalemyndigheden kan nægte at efterkomme en begæring om offentlig påtale, der udelukker nogen medskyldig fra forfølgningen. Angår begæringen kun nogle af de skyldige uden at udelukke mulige medskyldige, kan påtalemyndigheden udstrække forfølgningen til disse, medmindre den berettigede efter at have haft lejlighed til at udtale sig herom modsætter sig dette. I så fald finder 4. pkt. anvendelse.

Stk. 2. Statsadvokaten og politidirektøren kan uanset bestemmelserne i stk. 1 foretage uopsættelige handlinger, når forholdet må antages at være den, der kan beslutte eller begære påtale, ubekendt, og omstændighederne gør det antageligt, at påtale vil blive besluttet eller begæret. Tilbagekaldes en begæring efter stk. 1, inden der

er afsagt dom, standses forfølgningen, medmindre påtalemyndigheden skønner, at almene hensyn kræver, at forfølgningen fortsættes.«.

§ 452. ---

Stk. 2. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten i stedet behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Stk. 3-4. ---

3. I § 452, *stk. 2*, indsættes efter »anden foranstaltning«: »eller retsfølge«.

3

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...]